

KOKEMUKSIA TRADENOMIKOULUTUKSESTA

Ansa Hytönen
Maarit Rätty

Opinnäytetyö
Marraskuu 2009

Liiketalous
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä(t) HYTÖNEN, Ansa RÄTY, Maarit	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 2.11.2009
	Sivumäärä 77	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus () saakka	Verkkojulkaisulupa myönnetty (x)
Työn nimi KOKEMUKSIA TRADENOMIKOULUTUKSESTA		
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) ESKOLA, Anne		
Toimeksiantaja(t) Tradenomiopiskelijaliitto TROL ry		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön toimeksiantaja on Tradenomiopiskelijaliitto TROL ry. Toimeksiantajan toivomuksesta opinnäytetyössä tarkastellaan kahdesta eri ammattikorkeakoulusta valmistuneiden tradenomiien mielipiteitä koulutuksesta ja sen antamasta pohjasta ammatissa toimimiseen. Ammattikorkeakoulu, joista haastateltavat ovat valmistuneet, ovat Jyväskylän ja Mikkelin ammattikorkeakoulut. Pyrkimys ei ole vertailla ammattikorkeakouluja keskenään. Tutkimuksella halutaan saada tietoa koulutuksen mahdollisista kehittämistarpeista opiskelijoiden ja työelämän kannalta. Tutkimusongelmaksi muodostui: Millaisena haastateltavat kokevat tradenomikoulutuksen ja sen vastaavuuden työelämän tarpeisiin?</p> <p>Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvalitatiivinen tutkimus, koska jo ennalta tiedettiin vastausten olevan monitahoisia. Tutkimus toteutettiin teemahaastattelujen avulla. Työ on rajattu siten, että siinä käsitellään lähinnä taloushallinnon opintoja. Haastateltavien tuli olla joko noin vuosi tai yli neljä vuotta sitten valmistuneita. Heillä tuli olla opintoja myös muista suuntautumisvaihtoehdoista. Kysymykset jaoteltiin aihekokonaisuuksiksi, jotka muodostivat haastattelun rungon. Tutkimusmenetelmän avulla pyrittiin saamaan esiin uusia näkökantoja koulutuksesta.</p> <p>Haastatellut tradenomit ovat mukana työelämässä ja he voivat arvioida koulutusta myös työelämän tarpeiden kannalta. He ovat yleisesti koulutukseen tyytyväisiä, mutta kehitettävää löytyy vielä. Tutkimuksessa esiin nousseet osa-alueet ovat ohjaus, opintojaksot, opetus, koulutus ja työelämä sekä vaikutusmahdollisuus. Tuloksista ilmeni, että ohjaukseen kaivataan lisää. Opintojaksojen tarjontaan ollaan tyytyväisiä, mutta niiden ajoituksissa olisi jonkun verran parantamisen varaa. Opettajien asiantuntijuutta pidetään erittäin hyvänä, mutta joidenkin opetustapa ja käyttämät opetusmenetelmät eivät miellyttäneet. Haastateltavat toivovat koulutukseen lisää käytännönläheisyyttä, jotta se vastaisi paremmin työelämän tarpeita. He eivät kokeneet pystyneensä vaikuttamaan koulutuksen kehitykseen opiskeluaikanaan.</p>		
Avainsanat (asiasanat) TROL, MAMK, JAMK, ammattikorkeakoulu, koulutusjärjestelmä, koulutuksen kehittäminen, kvalitatiivinen tutkimus, opetusmenetelmät, ohjaus, opetus, kompetenssit.		
Muut tiedot		

Author(s) HYTÖNEN, Ansa RÄTY, Maarit	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 02112009
	Pages 77	Language Finnish
	Confidential () Until	Permission for web publication (x)
Title EXPERIENCES OF STUDIES FOR THE BACHELOR'S DEGREE IN BUSINESS ADMINISTRATION		
Degree Programme Business Administration		
Tutor(s) ESKOLA, Anne		
Assigned by Tradenomiopiskelijaliitto TROL ry		
<p>Abstract</p> <p>The bachelor's thesis was assigned by Tradenomiopiskelijaliitto TROL ry, the registered union of BBA students. Following the instructions of the commissioner, the study deals with the opinions of the graduates from two universities of applied sciences, focusing on their education and the basis it has given for their professional lives. The chosen educational institutions are Jyväskylä (JAMK) and Mikkelin (MAMK) University of Applied Sciences. The aim of the study was not to make a comparison between them. The research was trying to get information about development needs from the viewpoints of the students and the working life. The research problem was therefore to find out how the interviewees experience the BBA education and to what extent the education meets the needs of the working life.</p> <p>The qualitative approach was selected for the study, because it was foreseeable that the replies would be complex. The study was conducted using semi-structured interviews. The target group consisted of students of financial administration. They had graduated either about a year ago or more than four years ago and they had to have also studies from other orientation options. The questions were divided into subject groups that formed the structure of the interview. The aim was bring up new aspects of the education with the help of the chosen research method.</p> <p>The interviewed Bachelors of Business Administration are members of the working life and therefore they can estimate the education also from that viewpoint. The interviewees were as a whole satisfied with the education, but some improvements were still suggested. Issues raised in the research were student guidance, study modules, teaching, education and working life as well as opportunities to influence. More guidance is needed. There are enough study modules but the study schedules should be improved. All teachers were seen as experts in their fields but all students aren't impressed of the way they teach or their educational methods. The interviewees hope to get more hands-on learning because it would be more equivalence for the needs of working life. In their experience they didn't have opportunity to influence to the education while they were studying.</p>		
<p>Keywords</p> <p>TROL, MAMK, JAMK, university of applied sciences, educational system, development of education, qualitative research, educational method, guidance, teaching, competences.</p>		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	3
2 SUOMEN KOULUTUSJÄRJESTELMÄ.....	6
2.1 TUTKINNON SUORITTANEIDEN KOMPETENSSIT	9
2.2 AMMATTIKORKEAKOULUJEN SEURANTA, ARVIOINTI JA KEHITYSTYÖ	11
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	15
3.1 TOIMEKSIANTAJA	15
3.2 TUTKIMUKSEEN OSALLISTUVAT AMMATTIKORKEAKOULUT	16
3.3 TUTKIMUSMENETELMÄ.....	22
3.4 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN	23
3.5 HAASTATELTAVIEN VALINTA	25
4 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET.....	31
5 TUTKIMUSTULOKSET	33
5.1 OHJAUS	33
5.2 OPINTOJAKSOT	37
5.3 OPETUS	46
5.4 KOULUTUS JA TYÖELÄMÄ	51
5.5 VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET.....	55
6 POHDINTA.....	57
6.1 KEHITYSEHDOTUKSIA	62
6.2 JATKOTUTKIMUSAIHEITA	63
6.3 LOPUKSI.....	64
LÄHTEET	65
LIITTEET	71
LIITE 1. OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS	71
LIITE 2. TEEMARUNKO	73

KUVIOT

KUVIO 1. Suomen koulutusjärjestelmä.....	6
KUVIO 2. Ohjauksen päävaiheet.....	34
KUVIO 3. Arviointia määrittelevät kysymykset.....	43

TAULUKOT

TAULUKKO 1. AMK-tutkinnon suorittaneiden yleiset kompetenssit.....	10
--	----

1 JOHDANTO

Koulutus ja tutkimus ovat merkittäviä kansallisia kilpailutekijöitä kansainvälis-tyvässä maailmassa, minkä vuoksi Suomessa on asetettu suuria odotuksia korkeakoulutukselle. Tavoitteena on antaa opiskelijalle monenlaisia valmiuk-sia, kuten yleisiä ajattelun ja kommunikaation taitoja, joita työelämässä tarvi-taan. Tähän päästään vain yhteistyöllä työelämän kanssa. (Tynjälä, Välimaa & Murtonen 2004, 6.)

Koulutusta on pyritty kehittämään viime vuosina voimakkaasti koko Euroopan alueella. Vuonna 1999 tälle kehitykselle luotiin perusta 29 Euroopan maan al-lekirjoittaessa Bolognan sopimuksen. Nykyisin sopimukseen liittyneitä maita on 45. Sopimuksen avulla pyritään yhtenäistämään maiden koulutusjärjestel-miä vuoteen 2010 mennessä (Kv-koulutuspolitiikka 2008, 1). Bolognan sopi-muksen perusajatuksia ovat liikkuvuus, työllistyvyys, kilpailukyky, vetovoima ja korkeakoulujen laadun periaatteet. (Rott & Lahti 2006, 33.)

Koulutusta kehittämällä pyritään parempaan tulevaisuuteen, minkä vuoksi kouluissa annettavan kasvatuksen tulisi valmistaa opiskelijoita kohtaamaan millainen tulevaisuus tahansa ja antaa valmiuksia selvittää itse epävarmuudesta ja erilaisista tilanteista (Haapala 2002, 18–19). Tutkiminen ja ongelmanratkai-su ovat oppimisen strategioita. Oppiminen on ihmiselle luonteenomaista ja sii-hen liittyy henkilökohtainen kasvu. Oppimiseen liittyvät omien mahdollisuuksi-en ja toiminnan seurauksien arviointi ja tulevaisuudensuunnittelu. Koulutuksen avulla opiskelijan tulisi saavuttaa kyky osallistua ja vaikuttaa omaan sosiaali-seen ympäristöönsä sekä kyetä tekemään itsenäisiä ja vastuullisia valintoja elämässään. (Poikela 2003, 92.)

Ammattikorkeakoulujen tehtävät on määritelty ammattikorkeakoululaissa seu-raavasti:

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen ke-hittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyk-sellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoit-

taa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulujen tulee edistää elinikäistä oppimista. (L 9.5.2003/351. 1: 4 §: 1.)

Opinnäytetyön avulla selvitetään, kuinka kaksi eri ammattikorkeakoulua on onnistunut ammattikorkeakoululaissa säädetyissä tehtävissä haastateltujen, jo valmistuneiden opiskelijoiden mielestä. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Tradenomiopiskelijaliitto TROL ry (liite 1). Opinnäytetyön toimeksiantajan mukaan koulutuksen vaikutusta työllistymiseen on tutkittu varsin paljon, ja kesällä 2009 aiheesta oli meneillään jälleen yksi tutkimus. Tämän vuoksi tilausta tämän kaltaiselle tutkimukselle, jossa keskitytään tradenomien kokemuksiin koulutuksesta ja sen työelämän tarpeiden vastaavuuteen, on olemassa. Miten koulut ovat pysyneet mukana yhteiskunnan ja työelämän muutoksissa? Ovatko koulut pystyneet vastaamaan kehityksen mukanaan tuomiin haasteisiin? Kuinka ajantasaista koulutus on?

Tutkimusongelma

Koulutuksen tehtävä on huolehtia, että työelämään siirtyvillä on riittävät tiedot, taidot ja valmiudet selviytyä kansainvälistyvissä työympäristöissä. Ammattikorkeakoulutusta kehitetään jatkuvasti, jotta pysytään ajan hermolla ja voidaan tuoda uutta osaamista yhteiskuntaan ja työelämään. Suomalaisen ammattikorkeakoulutuksen laadunvarmistuksen painopiste on kehittävässä arvioinnissa, jossa katsotaan tulevaisuuteen kiinnittäen vähemmän huomiota siihen mitä juuri nyt on tai mitä aikaisemmin on ollut (Salminen 2004, 70). Tästä huolimatta kehitystyötä tekevien toivotaan hyödyntävän haastateltavien mielipiteitä omassa työssään.

Tutkimusongelma kiteyttää kysymykseksi sen, mitä halutaan tutkia. Laadullisen tutkimusongelman kysymykset ovat yleensä mitä ja miten, mutta kysymykset voivat olla myös toisenlaisia. Laadullinen tutkimus ei pyri selittämään määrällisesti syitä ja seurauksia, vaan ymmärtämään ja kuvaamaan ilmiöitä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

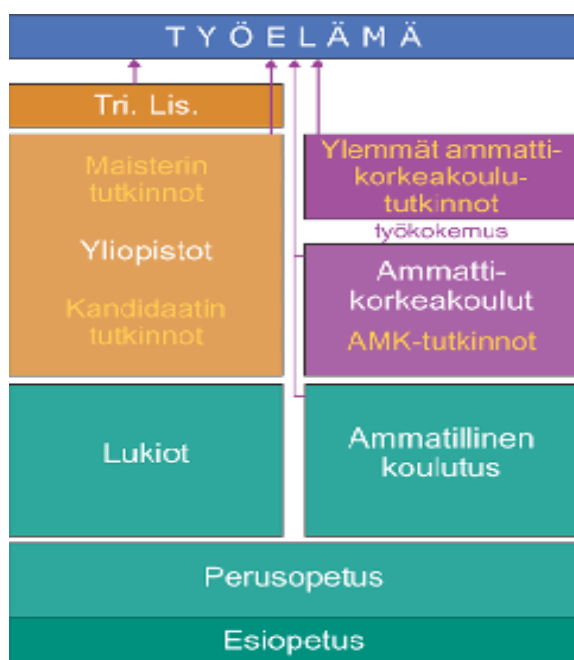
Yleensä tutkimusongelma muodostetaan ennen aineiston keruuta, mutta kvalitatiivisessa tutkimuksessa ongelma voi muuttua tutkimuksen edetessä. Perinteisen kaavan mukaan etenevässä tutkimuksessa ongelma halutaan esittää mahdollisimman selkeästi ja tarkasti. Tutkimukseen pyritään löytämään johtajatus, jonka perusteella määritellään pääongelma. Alaongelmia muodostuu pääongelmaa analysoimalla ja täsmentämällä. Tutkimuksessa voi kuitenkin olla ainoastaan yksi ongelma tai joukko samantasoisia ongelmia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 125–126.)

Tutkimus on rajattu koskemaan ammattikorkeakoulusta valmistuneiden, taloushallintoon suuntautuneiden tradenomien kokemuksia koulutuksen onnistumisesta. Mikä siinä on heidän mielestään hyvää ja onko siinä mahdollisesti puutteita tai kehitettävää? Haastatellut tradenomit ovat mukana työelämässä ja he voivat arvioida koulutusta myös työelämän tarpeiden kannalta. Tutkimusongelma tiivistyi yhteen lauseeseen: Millaisena haastateltavat kokevat tradenomikoulutuksen ja sen vastaavuuden työelämän tarpeisiin?

2 SUOMEN KOULUTUSJÄRJESTELMÄ

Koulutus kuuluu perusoikeuksiin Suomessa. Tämän toteutumiseksi laissa on määritelty perusopetus maksuttomaksi sekä yleinen oppivelvollisuus. Lisäksi valtion ja kuntien on turvattava jokaiselle Suomessa asuvalle yhtäläinen mahdollisuus saada kykyjensä ja tarpeidensa mukaisesti myös muuta koulutusta sekä kehittää itseään varallisuuteen katsomatta. (Koulutuspolitiikka 2009.)

Suomen koulutusjärjestelmä ryhmitellään koulutusasteisiin. Ylemmän asteen koulutukseen voi siirtyä yleensä vain suoritettuaan alemman asteen opinnot. Suomen koulutusjärjestelmä muodostuu yhdeksänvuotisesta peruskoulusta, jota ennen lapset voivat osallistua vuoden kestävään esiopetukseen. Peruskoulun jälkeen on tarjolla ammatillista koulutusta ja lukiokoulutusta sekä ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa annettavaa korkea-asteen koulutusta. Oppivelvollisuus on vain peruskouluasteella, jonka aikana opiskelija saa maksutonta yleissivistävää koulutusta. Peruskoulun käytyään voi hakeutua lukio- koulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen, joiden jälkeen on mahdollisuus korkea-asteen opintoihin. (Koulutusjärjestelmä 2009.)

Kuvio 1. Suomen koulutusjärjestelmä (Suomen koulutusjärjestelmä 2009)

Ammattikorkeakoulutus luotiin 1990-luvulla vastaamaan liiketoiminnan ja teollisuuden tarpeisiin korkeammasta koulutuksesta. Kehitykseen otettiin malli monelta muulta OECD-maalta. Koko korkeakoulutuksen rakenne muuttui tämän perinteisten yliopistojen rinnalle tulleiden uusien laitosten myötä. Samoin mukaan tuli kasvava kansainvälinen yhteistyö ammattikorkeakoulujen kesken. Suomen liittyminen Euroopan Unioniin mahdollisti ulkomaisten opiskelijoiden ja opettajien vaihdon nopeasti. (Varmola 2009, 84.)

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut muodostavat yhdessä korkeakoulujärjestelmän. Opetusministeriön hallinnonalalla toimii tällä hetkellä 20 yliopistoa ja 26 ammattikorkeakoulua (Laatukäsikirja 2009, 3). Tieteellinen tutkimus ja siihen perustuva opetus ovat lähtökohtana yliopistoissa. Niissä voi suorittaa alempia ja ylempiä korkeakoulututkintoja sekä tieteellisiä jatkotutkintoja, joita ovat lisensiaatin ja tohtorin tutkinnot. (Koulutusjärjestelmä 2009.) Ammattikorkeakouluissa järjestetään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa opetusta, ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa opetusta, ammatillisia erikoistumisopintoja ja muuta aikuiskoulutusta, avointa ammattikorkeakouluopetusta sekä ammatillista opettajankoulutusta (Opiskelu ja tutkinnot ammattikorkeakouluissa 2009).

Ammattikorkeakoulujen opetus on käytännönläheistä ja työelämän tarpeita vastaavaa. Tutkinto suoritetaan 3,5 - 4,5 vuodessa. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon vaaditaan ammattikorkeakoulututkinto tai muu soveltuva tutkinto, minkä lisäksi alalta pitää olla noin kolmen vuoden työkokemus tutkinnon suorittamisen jälkeen. (Koulutusjärjestelmä 2009.)

Ammattikorkeakoulututkinnot ovat ammatillispainotteisia. Ammattikorkeakouluissa järjestetään myös ammatillista opettajankoulutusta. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut kehittävät yhdessä maakuntakorkeakouluja vastaamaan alueellisiin koulutustarpeisiin. Myös korkeakoulujärjestelmän kansainvälistä kilpailukykyä pyritään kehittämään. (Ammattikorkeakoulutus ja sen kehittäminen 2009.)

Työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen ja taiteellisiin lähtökohtiin perustuvan korkeakouluopetuksen antaminen kuuluu ammattikorkeakoulujen tehtäviin. Tämän vuoksi ammattikorkeakoulujen toiminnassa korostuu yhteys työelämään ja alueelliseen kehittämiseen. (Ammattikorkeakoulukoulutus ja sen kehittäminen 2009.)

Korkeakoulujärjestelmän edelleen kehittämisessä pyritään kansainväliseen kilpailukykyyn sekä alueellisiin tarpeisiin joustavasti vastaavaan kokonaisuuteen, josta esimerkkinä ovat yliopistojen kanssa yhteistyössä kehitettävät maakuntakorkeakoulut. Ammattikorkeakoulutuksen kehittämisen painopisteitä ovat muun muassa ammattikorkeakoulujen kehittäminen innovatiivisena verkostona, opiskeluprosessien ja ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittäminen, ammattikorkeakoulujen työelämäyhteistyön vahvistaminen, rahoitusjärjestelmän uudistamisen seuranta sekä koulutuksen kansainvälistymisen edistäminen. (Mt.)

Ammattikorkeakoulut ovat joko kunnallisia tai yksityisiä oppilaitoksia, joille valtioneuvosto myöntää toimiluvat. Toimiluvasta ilmenevät ammattikorkeakoulun koulutustehtäviä, koulutusaloja, opiskelijamäärää sekä sijaintipaikkoja koskevat määräykset. Ammattikorkeakouluilla on itsehallinto sisäisissä asioissa, joita hoitavat hallitus ja rehtori. Ammattikorkeakoulu on vastuussa sen järjestämisen koulutuksen ja muun toiminnan laadusta sekä jatkuvasta kehittämisestä. Lisäksi oppilaitoksen laadunarvioinnin suorittaa määräajoin ulkopuolinen taho. Arvioinnin tulokset tulee julkistaa. (Ammattikorkeakoulujen hallinto, ohjaus ja rahoitus 2009.)

Bolognan sopimus pyrkii yhtenäistämään eurooppalaista korkeakoulujärjestelmää. Myös Suomessa ollaan mukana eurooppalaisessa ECTS -järjestelmässä. ECTS-järjestelmä on opintosuoritusten siirtojärjestelmä, jonka tarkoituksena on helpottaa opiskelijoiden kotimaassa ja ulkomailla suorittamien opintojen vertailemistä sekä opintojen siirtämistä yliopistosta toiseen (Aho 2009). Bolognan sopimuksessa luotiin kansalliset ja kansainväliset kehykset ammattikorkeakoulujen kaksitasoiselle tutkinnolle ja siten saatiin yhdenmukai-

suutta ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutukseen. (Varmola 2009, 85–86.)

Bolognan sopimuksen avulla halutaan lisätä eurooppalaisen korkeakoulutuksen kilpailukykyä ja vetovoimaa muihin maanosiin verrattuna. Keskeisiä tavoitteita on määritetty kuusi:

- ymmärrettävät tutkintorakenteet
- yhdenmukaiset tutkintorakenteet
- opintojen mitoitussjärjestelmien käyttöönotto
- liikkuvuuden lisääminen
- laadunarvioinnin eurooppalainen ulottuvuus sekä
- korkeakoulutuksen eurooppalainen ulottuvuus. (Yhtenäinen eurooppalainen korkeakoulutusalue vuoteen 2010 mennessä 2007.)

Ymmärrettävät tutkintorakenteet pyritään saavuttamaan ECTS-järjestelmän avulla. Yhdenmukaisten tutkintorakenteiden pohjana pidetään kaksitasoista tutkintoa, jossa ensimmäinen taso on bachelor-tason tutkinto ja toisen tason tutkintoja ovat maisterin tutkinnot. Opintojen mitoitussjärjestelmien tulee olla ECTS-yhteensopivat. Liikkuvuutta pyritään lisäämään poistamalla esteitä opiskelijoiden, opettajien, tutkijoiden ja korkeakoulujen muun henkilökunnan liikkuvuudesta. Laadunarviointiin pyritään lisäämään eurooppalaista yhteistyötä yhteisten menetelmien ja tasomäärittelyjen löytämiseksi. Korkeakoulutuksen eurooppalainen ulottuvuus saadaan aikaan monipuolisen kansainvälisen yhteistyön ja verkostoitumisen tiivistämisen sekä kieli- ja kulttuurikoulutuksen avulla. (Mt.)

2.1 Tutkinnon suorittaneiden kompetenssit

Kompetensseilla tarkoitetaan yksilön tietojen, taitojen ja asenteiden yhdistelmiä. Tässä niillä kuvataan pätevyyttä, suorituspotentiaalia ja kykyä suoriutua ammattiin kuuluvista työtehtävistä. Suomen ammattikorkeakouluissa kompe-

tenssit luokitellaan koulutusohjelmakohtaisiin ja yleisiin kompetensseihin. Opiskelijan ammatillisen asiantuntijuuden kehittymisen perusta muodostuu koulutusohjelmakohtaisista kompetensseista. Yleiset kompetenssit ovat eri koulutusohjelmille yhteisiä osaamisalueita, jotka luovat perustan työelämässä toimimiselle, yhteistyölle ja asiantuntijuuden kehittymiselle. (Ammattikorkeakoulututkinon suorittaneiden yleiset kompetenssit 2006.)

Koulutuksessa voidaan vaikuttaa tavoiteltavien kompetenssin kehittymiseen sisällöllisillä ja toimintatapoihin liittyvillä pedagogisilla valinnoilla. Koulutusohjelmakohtainen erikoisosaaminen ja yleisten työelämävalmiuksien kehittyminen erikoisosaamisen oppimisen yhteydessä määrittää opetussisältöjen valinnan. Pedagogisilla ja oppimisympäristöihin liittyvillä ratkaisuilla on keskeinen merkitys työelämävalmiuksien kehittämisessä. (Mt.)

TAULUKKO 1. AMK-tutkinon suorittaneiden yleiset kompetenssit (Mt.)

Yleiset kompetenssit	Osaamisalueen kuvaus, ammattikorkeakoulututkinto
Itsensä kehittäminen	osaa arvioida omaa osaamistaan ja määritellä osaamisensa kehittämistarpeita - tunnistaa omat oppimistapansa sekä kykenee itsenäiseen oppimiseen ja oppimistapojen kehittämiseen - kykenee yhdessä oppimiseen ja opitun jakamiseen työyhteisössä - kykenee toimimaan muutoksissa sekä havaitsemaan ja hyödyntämään erilaisia oppimis- ja toimintamahdollisuuksia - osaa suunnitella, organisoida ja kehittää omaa toimintaansa
Eettinen osaaminen	- osaa soveltaa oman alansa arvoperustaa ja ammattieettisiä periaatteita omassa toiminnassaan - ottaa vastuun omasta toiminnastaan ja toimii sovittujen toimintatapojen mukaisesti - osaa soveltaa kestävän kehityksen periaatteita omassa toiminnassaan - osaa ottaa huomioon toiminnassaan
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen	- kykenee toisten kuuntelemiseen sekä asioiden kirjalliseen, suulliseen ja visuaaliseen esittämiseen käyttäen erilaisia viestintätyylejä - osaa toimia oman alan tyypillisissä viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa - ymmärtää ryhmä- ja tiimityöskentelyn periaatteet ja osaa työskennellä yhdessä toisten kanssa monialaisissa työryhmissä - osaa hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa omassa työssään

Kehittämistoiminnan osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> - osaa hankkia ja käsitellä oman alan tietoa sekä kykenee kriittiseen tiedon arviointiin ja kokonaisuuksien hahmottamiseen - tuntee tutkimus- ja kehittämistoiminnan perusteita ja menetelmiä sekä osaa toteuttaa pienimuotoisia tutkimus- ja kehittämishankkeita soveltaen alan olemassa olevaa tietoa - tuntee projektitoiminnan osa-alueet ja osaa toimia projekti-tehtävissä - omaksuu aloitteellisen ja kehittävän työtavan sekä kykenee ongelmanratkaisuun ja päätöksentekoon työssään - ymmärtää kannattavan ja asiakaslähtöisen toiminnan periaatteita sekä omaa valmiuksia yrittäjyyteen
Organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> - tuntee oman alansa organisaatioiden yhteiskunnallisetaloudellisia yhteyksiä - tuntee yhteiskunnallisen vaikuttamisen mahdollisuuksia oman alan kehittämiseksi - tuntee organisaatioiden toiminnan ja johtamisen pääperiaatteet sekä omaa valmiuksia työn johtamiseen - tuntee työelämän toimintatavat ja osaa toimia työyhteisössä - osaa suunnitella ja organisoida toimintaa
Kansainvälisyysosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> - omaa oman alan työtehtävissä ja niissä kehittymisessä tarvittavan vähintään yhden vieraan kielen kirjallisen ja suullisen taidon - ymmärtää kulttuurieroja ja kykenee yhteistyöhön kulttuuriltaan erilaisten henkilöiden kanssa - osaa hyödyntää oman alansa kansainvälisiä tietolähteitä - ymmärtää kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia omalla ammattialallaan

2.2 Ammattikorkeakoulujen seuranta, arviointi ja kehitystyö

Kasvatus-lehden artikkelin mukaan on olemassa hyvin vähän tutkimustietoa tutkimus- ja kehitystyön todellisesta roolista ammattikorkeakoulujen opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Usein tutkimus- ja kehitystyönä on pidetty esimerkiksi opettajien osallistumista työelämän kanssa yhteisiin, irrallisiin projekteihin. Tutkimus- ja kehitystyön tulisi kuitenkin olla keskeinen osa ammattikorkeakoulupedagogiikkaa. Yhä useammin myös opiskelijat tekevät tätä työtä, mikä kehittää samalla asiantuntijuutta oppimisympäristössä. Opiskelijat ovat tulevia työelämän kehittäjiä, joten heidän panostaan ammattikorkeakoulutuksen kehitystyössä on osattava arvostaa. (Pasma, Koivunen, Pihlajamaa, Korhonen & Isohanni 2009, 221.)

Ammattikorkeakoulujen toimintaa seurataan erilaisten mittareiden avulla. Tietoja kerätään aloituspaikoista, hakijoista, aloittaneista, opiskelijoista, tutkinnoista, tutkinnon suorittaneiden sijoittumisesta, opinnoista, opettajista ja muusta henkilökunnasta, kansainvälisestä opiskelija- ja opettajavaihdosta se-

kä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta. Saadut tiedot tallennetaan opetusministeriön ja ammattikorkeakoulujen yhteiseen tietokantaan, joka on nimeltään AMKOTA. Tietoja kerätään ammattikorkeakoulun, koulutuksen, koulutusohjelman ja jopa suuntautumisvaihtoehdon tarkkuudella. (Tietoa Amkota-kannasta 2009.)

AMKOTA palvelee sidosryhmiä ja päätöksentekijöitä. Tietokannan tietoja käytetään kehitettäessä, seurattaessa, arvioitaessa ja ohjattaessa ammattikorkeakoulujen toimintaa. Ammattikorkeakoulujen tietojärjestelmien kehittämissankkeissa tarvittavaa peruskäsitteistöä yritetään myös yhtenäistää, selkeyttää ja konkretisoida tietokannan avulla. Järjestelmä toimii niin, että ammattikorkeakoulut päivittävät tarvittavat tiedot suoraan tietokantaan. (Amkota 2009-käsikirja 2009, 4.)

OPALA on ammattikorkeakouluissa käytössä oleva yhteinen ja yhdenmukainen valtakunnallinen opiskelijapalautejärjestelmä. Valmistuvilta opiskelijoilta kerätään sen avulla palautetta muun muassa työharjoittelun, opetuksen ja ohjauksen onnistumisesta sekä työllistymistilanteesta. Opiskelijapalautetta hyödynnetään koulutusalojen välisissä vertailuissa sekä koulutuksen arvioinnissa ja suunnittelussa. (Tietoa Opala-järjestelmästä 2009.)

Ammattikorkeakoulutuissa suoritettavan tutkimus- ja kehittämistyön (T&K-työn) tulee tukea työelämää ja aluekehitystä, ottaa huomioon alueen elinkeinorakenne sekä palvella ammattikorkeakouluopetusta. T&K-työ on ammattikorkeakouluissa työelämälähtöistä, ja sen avulla pyritään kehittämään parannettuja tai kokonaan uusia tuotteita, tuotantovälineitä, menetelmiä ja palveluita alueen tarpeisiin. (Ammattikorkeakoulujen tutkimus ja kehitystyö 2009.)

Ammattikorkeakoulujen T&K-työn strategiat mahdollistavat T&K-toiminnan suuntaamisen mahdollisimman tehokkaasti ja organisoidusti. Ammattikorkeakoulut ovat myös tarkentaneet T&K-toimintansa painotuksia, aluepoliittista vaikuttamista, yhteistoimintaa elinkeinoelämän kanssa sekä tarvittavan koulutuksen järjestämistä tutkimustoimintaa tekeväille henkilöstölle. T&K-työn tulevana haasteina nähdään sen niveltäminen opetukseen, T&K-työn perusedelly-

tysten ja rahoituspohjan vahvistaminen sekä ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja tutkimuslaitosten verkostoitumisen edistäminen. (Mt.)

Ammattikorkeakoulujen opintoja, opiskeluprosesseja, opiskelijoiden ohjausta ja neuvontapalveluita sekä kansainvälistä toimintaa ja yrittäjyyttä pyritään kehittämään opetusministeriön rahoittamilla valtakunnallisilla kehittämishankkeilla (Ammattikorkeakoulujen kehittämisverkosto 2009). Edellä mainituista hankkeista käsitellään vain tutkimuksen kannalta merkittävimpiä. Ammattikorkeakoulujärjestelmänä yhteisiin kehittämisverkostoihin osallistuvat kaikki ammattikorkeakoulut. Ammattikorkeakoulujen välisen yhteistyön lisääminen sekä osaamis- ja kehittämisresurssien yhdistäminen ovat verkostojen tavoitteina. Koordinoituvastuu hankkeilla on eri ammattikorkeakouluilla. (Into 2007–2009. 2009.)

Työelämäläheistä oppimista ammattikorkeakouluissa pyritään kehittämään ja tukemaan INTO-verkoston avulla. Tavoitteena on lähentää ammattikorkeakouluja ja työelämää, kehittää opiskelijoiden työelämävalmiuksia, edistää ammattikorkeakouluista valmistuneiden työllistymisen laatua sekä kirkastaa ja vahvistaa ammattikorkeakoulujen roolia työelämässä. Hankkeen teemoina ovat työelämäläheinen oppiminen, urasuunnittelu, mentorointi ja työelämäyhteistyö. Hankkeen koordinaattorina toimii Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. (Mt.)

AMK-tutka on vuoden 2007 alussa käynnistynyt ammattikorkeakoulujen kolmivuotinen kehittämisverkostohanke, jota koordinoi Mikkelin ammattikorkeakoulu. Hankkeen keskeinen tavoite on luoda pedagogisilla innovaatioilla ja strategisilla ratkaisulla opetuksen, tutkimus- ja kehitystyön sekä alueellisen kehittämisen välille toisiaan vahvistava kehä, jossa kukin tukee toistaan. Hankkeen pyrkimys on yhteisten näkemysten aikaansaaminen ja tietämyksen levittäminen (Tutkimus- ja kehitystyö osana ammattikorkeakoulujen tehtävää 2009). Tarkoitus on kannustaa ja ”tuoda esiin” virikkeitä, joiden avulla hankkeisiin panostetaan vielä rahoituksen päättymisenkin jälkeen. Keskeisiä teemoja ovat myös ammattikorkeakoulujen kansainvälinen hanketoiminta, tutkimus- ja kehittämistyön (T&K-työn) laadun varmistus, rahoitus sekä T&K-työn

käsitteellinen ja eettinen perusta. Nämä teemat muodostavat kuusi kehittämisrengasta, joissa työskentelevät ammattikorkeakoulujen, työelämän ja opiskelijajärjestön edustajat. (Jaroma 2008.)

Ennen kehittämisverkoston käynnistymistä ammattikorkeakoulujen johdolle tehtiin kysely, jonka avulla haluttiin varmistaa kehittämisrenkaiden teemojen relevanttius. Tulokset osoittivat, että AMK-tutka-hanke on tarpeellinen, sillä ammattikorkeakoulut ovat kehitystyössään selvästi eri vaiheissa ja eroja on myös ammattikorkeakoulujen sisällä koulutusalojen välillä. Kehittämisrenkaiden työskentelyssä on voitu hyödyntää näitä tuloksia. (Mt.)

Opetusministeriö on rahoittanut vuodesta 2002 alkaen ammattikorkeakoulujen Kehittäjäverkosto (KeVer) -hanketta, jota koordinoi Hämeen ammattikorkeakoulu. Hankkeen tavoitteena on ammattikorkeakoulua koskevan tutkimuksen tukeminen ja vahvistaminen, tutkijoiden ja toimijoiden keskeisen vuorovaikutuksen edistäminen sekä yhteisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden kehittäminen. Verkostossa on ammattikorkeakoulutusta tutkivia ja kehittäviä jäseniä ammattikorkeakouluista, yliopistoista, tutkimuslaitoksista, ammattiliitoista, opetusministeriöstä sekä opiskelijajärjestö SAMOKista kaikkiaan noin 250. (Ammattikorkeakoulujen kehittäjäverkosto KeVer 2009.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Seuraavassa perehdytään tutkimuksen toteutuksen eri vaiheisiin. Esiteltävänä ovat sekä toimeksiantaja että tutkimukseen osallistuvat ammattikorkeakoulut. Tarkemmin paneudutaan liiketalouden koulutusalan taloushallinnon koulutusohjelmaan. Tutkimustapaa sekä tutkimuksen suorittamista kuvaillaan seikka-peräisesti. Lopuksi kerrotaan haastateltavien valintakriteerit sekä lyhyt taustakuvaus heistä jokaisesta.

3.1 Toimeksiantaja

Opinnäytetyön toimeksiantajana on Tradenomiopiskelijaliitto TROL ry, jonka ovat perustaneet tradenomiopiskelijat vuonna 2002 (Historia 2009). Kaikki tradenomi- ja BBA-opiskelijat voivat liittyä liiton jäseniksi ja heitä on tällä hetkellä yli 10 000. TROL toimii näiden opiskelijoiden ammatillisena edunvalvojana. (Esittely 2009.)

Liitto pyrkii tutkinnon kehittämiseen ja tradenomien osaamisen markkinoimiseen työelämälle ja muualle yhteiskuntaan. Liiton tehtävänä on edistää tradenomitietoisuutta ja työelämä tietoutta tradenomiopiskelijoiden piirissä. Liiton kautta tradenomiopiskelijat voivat tuoda esille opiskeluun liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä ja ongelmia. (Esittely 2009.)

TROL on Tradenomiliitto TRAL ry:n itsenäinen jäsenjärjestö. Tradenomiopiskelijat voivat vaikuttaa myös työmarkkinakeskusjärjestö Akavan opiskelijavaltuuskunta AOVAssa, joka edustaa 96 000 akavalaista korkeakouluopiskelijaa ammattikorkeakoulu- ja yliopistosektoreilta. (Esittely 2009.)

3.2 Tutkimukseen osallistuvat ammattikorkeakoulut

Toimeksiantajan toivomuksesta opinnäytetyössä tarkastellaan kahdesta eri ammattikorkeakoulusta valmistuneiden tradenomien mielipiteitä. Toiseksi oppilaitokseksi valittiin Jyväskylän ammattikorkeakoulun (JAMK) rinnalle Mikkelin ammattikorkeakoulu (MAMK). MAMK oli kiinnostava kohde, sillä sen tavoitteet ovat lähes samat kuin JAMKin. Lisäksi oppilaitokset sijaitsevat maantieteellisesti lähellä toisiaan, joten ne ovat keskenään kilpailevia yksiköitä. Mielenkiintoa lisäsi se, että Mikkeli ja Jyväskylä ovat talousalueiltaan hyvin erilaiset.

Mikkeli on vajaan 49 000 asukkaan maaseutukaupunki. Sen asukastiheys on 28,6 as/km². Kaupungissa on yritystoimintaa elintarvikkeiden, metsän ja puun, IT:n, metallin ja matkailun alalla. Yritykset ovat pääsääntöisesti pk-yrityksiä. Työttömyysprosentti kaupungissa oli vuonna 2006 11,3 %. (Mikkeli – Järvi-Suomen sydän n.d.)

Jyväskylässä on asukkaita noin 128 000 henkilöä. Kaupungin asukastiheys on 109/ km². Koko Jyväskylän seutukunta, kuten myös kaupunki, ovat muuttovoittoa aluetta. Työttömyysprosentti oli vuonna 2008 11,1 %. (Jyväskylä 2009. 2009.) Jyväskylän työpaikoista noin 80 % on palveluissa, noin 16 % teollisuudessa ja noin 1,2 % alkutuotannossa. Työttömyysaste oli helmikuussa 2009 12,3 %. Jyväskylän kaupungin lisäksi suurimpia työllistäjiä ovat Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Jyväskylän yliopisto, Metso Oyj sekä Keskimaa Osk. (Yrittäjä saa sparrausta Jyväskylässä 2009.)

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

JAMK on aloittanut toimintansa kokeilumuotoisena vuonna 1992, ja oppilaitos on vakinaistettu vuonna 1997 (Halttunen 2007). JAMK on kansainvälinen korkeakoulu, jolla on yhteistyökumppaneita yli neljässäkymmenessä maassa ympäri maailmaa. Oppilaitoksessa on 8000 opiskelijaa. JAMK tarjoaa korkeakoulututkinnon lisäksi avoimia ammattikorkeakouluopintoja, täydennyskoulutusta ja ammatillista opettajakoulutusta. Koulutusaloja on kahdeksan: kulttuuriala, luonnontieteiden ala, luonnonvara-ala, matkailu-, ravitsemis- ja talous-

ala, sosiaali- ja terveysala, tekniikan ja liikenteen ala, liiketalouden ja hallinnon ala sekä IT-ala. Oppilaitos tekee työelämälähtöistä tutkimus- ja kehitystyötä yhdessä alueen yritysten ja yhteisöjen kanssa, jotka pystyvät vaikuttamaan omalta osaltaan koulutuksen suuntaamiseen ja opetussuunnitelmien sisältöihin. (Osaaminen kilpailukyvyksi 2009.)

JAMK:n missio on olla kansainvälisesti suuntautunut koulutuksen edelläkävijä sekä tutkimus- ja kehitystyön osaaja. Tavoitteena on olla vuonna 2015 Suomen paras ammattikorkeakoulu, jolla tulee olemaan vahvaa näyttöä kansainvälisyydestä ja koulutuksen laadusta sekä tuloksellisesta tutkimus- ja kehittämistyöstä. JAMK:n arvot ovat vastuu, luottamus ja luovuus. (Visio, missio ja arvot 2009.)

JAMKin yhteiset pedagogiset toimintaperiaatteet kuvataan pedagogisessa strategiassa. Siinä määritellään myös tarjottavan koulutuksen, oppimisen sekä opintojen ohjauksen keskeiset kehittämistavoitteet ja toimenpiteet. Kaikille opiskelijoille pyritään varmistamaan tasa-arvoiset opiskelumahdollisuudet strategian avulla. Pedagogisina tavoitteina ovat koulutuksen tarvelähtöisyyden ja työelämävastaavuuden, kansainvälisen kilpailukyvyn sekä koulutusprosessin laadun ja tuottavuuden parantaminen. JAMKissa ohjaukseen sisältyvät opintojen ohjaus, ura- ja itsetuntemusohjaus. Päättävänä tavoitteena on sujuvan opiskelun varmistaminen, asiantuntijuuden kehittäminen ja ammatillisen kasvun tukeminen. Onnistuneella ohjauksella ja tuloksellisella opiskelulla opiskelija valmistuu ohjeajassa ja työllistyy heti valmistuttuaan. Ohjauksen onnistumista voidaan mitata tarkastelemalla opintojen etenemistä, keskeyttämisastetta, läpäisyastetta ja työllistymistä. (Ohjaus 2009. 2009, 2, 4.)

Liiketalouden koulutusohjelmasta valmistuu tradenomeja. Nuorten koulutusohjelman ohjeaika on 3,5 vuotta, ja tutkinnon laajuus on 210 opintopistettä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun (JAMK) aikuiskoulutuspuolen opintojen ohjeaika on 2,5 vuotta. Aikuisopiskelijat saavat ensimmäisen vuoden perusopinnot hyväksiluettua joko aikaisemmalla tutkinnolla tai työelämässä saavutetulla osaamisella. Tämän lisäksi opintoja vaaditaan 150 opintopisteen verran. (Liiketalouden koulutusohjelma, aikuiskoulutus 2009.)

Jyväskylän ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusohjelmassa on aloituspaikkoja vuosittain 110. Suuntautumisvaihtoehtoja on seitsemän: finanssiala, konsultoiva myyntityö, urheiluliiketoiminta, konsultoiva taloushallinto, StartUp-yrittäjyys, kansainvälistyvä tradenomi ja henkilöstöasiantuntija. Liiketalouden opinnoissa panostetaan kansainvälisyyteen, minkä vuoksi osa opintojaksoista suoritetaan englanninkielisinä. Opinnot perustuvat henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan (HOPS). (Tradenomiksi liiketalouden koulutusohjelmasta 2009.)

Liiketalouden koulutuksessa huomioidaan JAMKin yleiset pedagogiset strategiat, työelämän ja alueen kehittämistä koskevat linjaukset ja laadunvarmistusjärjestelmän mukaiset toiminnot. Osaamistavoitteiksi tradenomille asetetaan:

- laaja-alainen ammatillinen osaaminen: käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä niiden teoreettiset perusteet hallinnon ja kaupan alan asiantuntijatehtävissä toimimista varten
- hyvät viestintätaidot
- hyvä kielitaito
- edellytykset alan kehityksen seuraamiseen ja jatkuvaan kouluttautumiseen
- alan kansainvälisen toiminnan edellyttämät valmiudet. (Liiketalouden koulutusohjelma opetussuunnitelma 2008, 5–7.)

JAMKin opinnoissa käytetään ongelmakeskeistä oppimismenetelmää ja tarjolla on myös verkko- sekä vieraskielisiä opintoja (Tradenomiksi liiketalouden koulutusohjelmasta 2009). JAMK toimii liiketalouden koulutuksen ongelmaperustaisen oppimismenetelmän kehittäjänä Suomessa (Liiketalouden ja hallinnon ala 2009).

Mikkelin ammattikorkeakoulu

MAMKin tie ammattikorkeakouluksi alkoi jo vuonna 1991, kun sen edeltäjä (teknillinen oppilaitos) lähti mukaan ammattikorkeakoulukokeiluun yhdessä liiketalouden instituutin kanssa (Laadukkain, vetovoimaisin ja tuloksellisin am-

mattikorkeakoulu 2009). Tänä päivänä MAMK toimii kolmella paikkakunnalla: Mikkelissä, Pieksämäellä ja Savonlinnassa. Opiskelijoita koulussa on kaikkiaan 4500. Oppilaitoksessa on käytössä opiskelijälähtöinen ja osaamisperustainen opetussuunnitelma (Opinto-opas 2008–2009. 2008, 20). Oppilaitos tarjoaa ammatillista koulutusta, tekee työelämälähtöistä tutkimus- ja kehitystyötä sekä tuottaa koulutustehtävään liittyviä palveluja. MAMKin tutkimus-, kehittämis- ja palvelutoiminta painottuu seuraaviin alueisiin: hyvinvointi, materiaalit, sähköiset palvelut, rakennettu ympäristö ja palveluliiketoiminta. MAMK tekee laajaa yhteistyötä ulkomaisten korkeakoulujen kanssa. Yhteistyökumppaneina on yli 200 oppilaitosta. (Tekniikan opetuksen 40-vuotisjuhlat Mikkelissä 2004.)

MAMKin visiona on olla tulevaisuudessa tuloksiltaan ja laadultaan kolmen parhaan ammattikorkeakoulun joukossa Suomessa. Tavoitteena on oppilaitoksen tunnettuus ja asiakaspalvelun arvostus. Kansainvälisessä toiminnassa ammattikorkeakoulu haluaa olla johtava Venäjä-osaaja. Toiminta-ajatuksena MAMKilla on tarjota alueellaan korkeinta ammatillista koulutusta sekä harjoittaa työelämälähtöistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa ja koulutustehtävään liittyvää palvelutoimintaa. Toiminta-ajatukseseen kuuluu myös olla osana laajempaa korkeakoulukokonaisuutta ja toimia erityisesti Etelä-Savon maakunnan työelämän hyväksi luomalla uusia ammatillisia ajattelu- ja toimintatapoja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. MAMKin arvoina ovat asiakasläheisyys, laadukkuus ja luovuus. (AMK-hallituksen päätöksiä 5.12.2008.)

MAMKin pedagogisen strategian keskeiset ajatukset ovat: MAMKin kehittämissuunnitelman (KESU 2012) tavoitteiden toteutuminen opetuksen, oppimisen, opintojen ohjauksen ja arvioinnin yhteisten toimintaperiaatteiden kuvaaminen sekä kehittämistavoitteiden ja toimenpiteiden määrittäminen ammattikorkeakouluopintojen pedagogisen ja ammatillisen laadun kehittämisen ja varmistamisen edesauttaminen ammattikorkeakoulun ohjaaminen työelämän tarpeita ennakoivaksi ja työelämää kehittäväksi monialaiseksi oppivaksi organisaatioksi ja oppimisympäristöjen kehittämisen ohjaaminen. (Mikkelin ammattikorkeakoulun pedagoginen strategia 2008–2012. 2008, 2.)

Opinto-ohjauksen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden ja ammattikorkeakoulun kokonaistavoitteita. Pyrkimyksenä on opiskelijoiden itseohjautuvuus ja sitoutuminen oppimisprosessiin. Samalla tuetaan opiskelijan sisäistä kasvua ja kehittymistä. Opiskelijatutortoiminta täydentää opinto-ohjausta ja opettajatutor-toimintaa. (Opinto-ohjaus 2009.)

Liiketalouden koulutusohjelmasta valmistuu tradenomeja. Nuorten koulutusohjelman ohjeaika on 3,5 vuotta, ja tutkinnon laajuus on 210 opintopistettä. Mikkelin ammattikorkeakoulussa (MAMK) monimuoto-opintoina suoritettava tradenomitutkinto on laajuudeltaan 210 opintopistettä. Tutkinnon voi suorittaa 2–3 vuodessa. Aikaisemmasta tutkinnosta ja työkokemuksesta merkonomitutkinnon suorittanut saa hyväksiluetuksi korkeintaan 80 opintopistettä. (Liiketalouden koulutusohjelma 2009.)

Mikkelin ammattikorkeakoulussa liiketalouden koulutusohjelmassa on vuosittain 65 aloituspaikkaa ja siellä voi suuntautua markkinointiin ja taloushallintoon. Lisäksi voi opiskella muun muassa strategista johtamista, liiketoimintaprosessien kehittämistä, tilaus- ja toimitusketjun hallintaa sekä henkilöstöjohtamista. (Tradenomille on monta ammattia avoinna 2009.)

Mikkelin ammattikorkeakoulun liiketalouden laitoksen pyrkimyksenä on antaa opiskelijoilleen mahdollisuus saavuttaa työmarkkinoiden edellyttämää osaaminen ja kehittämispanos sekä tarjota alueen elinkeinoelämälle koulutettua työvoimaa. Liiketalouden laitos tekee pitkäjänteistä ja suunnitelmallista kehitystyötä liiketoimintaosaamisen asiantuntijuuden vahvistamiseksi Etelä-Savon työelämäverkoston kanssa. (Korkeakoulujen arviointineuvosto n.d., 1.)

Liiketalouden laitoksen visiona on olla MAMKin ja maakunnan liiketoimintaosaamisen kehittäjä. Yrittäjäyys, pk-yritystoiminnan kehittäminen sekä kansainvälistyminen ovat keskeisiä tarpeita Etelä-Savon elinkeinoelämälle. MAMKin pedagogisessa strategiassa painotetaan elinikäistä oppimista, jonka perustana on aiempi osaaminen ja kokemukset. (Mts. 1,3,6.)

Liiketalouden laitoksen johdon ja henkilöstön sekä opiskelijoiden välillä vallitsee avoin ja vuorovaikutteinen ilmapiiri ja välitön yhteys, mihin pedagoginen johtaminen ja ratkaisut perustuvat. Opiskelijat halutaan kasvattaa vastuuntuntoisiksi businessasiantuntijoiksi. Laitoksen pedagogisilla ratkaisuilla johtamisen käytännöillä on pyritty kehittämään laaja-alaista asiantuntijuutta. Tällaisia käytäntöjä ovat esimerkiksi opiskelijoiden ja opettajien osallistuminen työelämän, laitoksen ja koulutusohjelmien kehittämiseen. Muun muassa työelämäläheiset oppimistehtävät, projektioppiminen ja virtuaaliopinnot ovat kehittyneet pedagogisten ratkaisujen tuloksena. (Mts. 7.)

MAMKissa noudatetaan opiskelijälähtöistä ja osaamisperustaista opetussuunnitelmaa. Opetussuunnitelman rungon muodostavat koulutuksen tavoitteena olevat keskeiset osaamisalueet. Koulutuksen tavoitteet määritellään konkreettisina oppimistuloksina ja osaamisena. Opetussuunnitelman osaamisperusteisuus ohjaa opetuksen käytännön toteutusta, arviointia ja opintojen ohjausta. Osaamisalueiden määrittely selkeyttää myös aiemman osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. (Osaamisperustainen opetussuunnitelma 2009.)

Osaamisalueet MAMKissa ovat laajoja osaamiskokonaisuuksia - yksilön tietojen, taitojen ja asenteiden yhdistelmiä. Osaamisalueet kuvaavat pätevyyttä, suorituspotentiaalia ja kykyä suoriutua ammattiin kuuluvista työtehtävistä. Suomen ammattikorkeakouluissa osaamisalueiden luokittelussa on päätetty käyttää jakoa koulutusohjelmakohtaiseen (amatilliseen) osaamiseen ja yleisiin työelämävalmiuksiin. (Mt.)

Yleiset työelämävalmiudet ovat eri koulutusohjelmille yhteisiä osaamisalueita. Niiden erityispiirteet ja tärkeys voivat vaihdella eri ammateissa ja työtehtävissä. Mikkelin ammattikorkeakoulussa käytössä olevat yleiset työelämävalmiudet ovat itsensä kehittäminen, eettinen osaaminen, viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, kehittämistoiminnan osaaminen, organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen sekä kansainvälisyysosaaminen. (Mt.)

3.3 Tutkimusmenetelmä

Kvalitatiivisia tutkimuksia koulutuksen onnistumisesta opiskelijan näkökulmasta on tehty varsin vähän, minkä vuoksi opinnäytetyö päätettiin tehdä tällä tutkimusmenetelmällä. Menetelmä on sopiva myös siksi, että aihepiiri on tutkimuksen tekijöille tuttu ja koska tutkimusongelmasta johtuen jo ennalta tiedettiin vastausten olevan monitahoisia. Kvalitatiivinen tutkimus soveltuu käytettäväksi silloin, kun ollaan kiinnostuneita asioista, joita ei voi mitata määrällisesti. Tutkimuksella pyritään löytämään ja paljastamaan tosiasioita eikä todentamaan jo olemassa olevia väittämiä. Aiheeseen perehdytään mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161, 205.)

Tutkimus on aineistolähtöinen ja teoria tullaan rakentamaan saadun aineiston pohjalta. Aineistossa pysyttelemisen, ennakkokäsitysten ja teorioiden poissulkeminen ja systemaattisuus vaativat tutkijalta itsekuria. Sattumanvaraisuus ja intuitiivisuus saattavat nousta esiin aineistolähtöisessä analyysissä. Jotta lukija saa tietoa tutkimuksen taustoista ja tutkimusprosessin aikana tehdyistä valinnoista, on tutkijan harkittava tekojaan - arvioitava tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä sillä tavalla. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään ja kuvaamaan ilmiöitä. Kvalitatiivisen tutkimuksen tekijä valitsee haluamansa tutkimussuunnan, tiedonhankinta- ja analyysimenetelmät ja tavan tulkita aineistoja. Tutkimuksessa on mahdollista tehdä erilaisia ratkaisuja, ja yhtä oikeaa tapaa tehdä laadullista tutkimusta ei ole. Laadulliset tutkimukset koostuvat aiheesta aikaisemmin tehdyistä tutkimuksista ja teorioista, empiirisistä aineistoista sekä tutkijan omasta ajattelusta ja päättelystä. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on saada mahdollisimman tarkasti selville tutkimuksen kohteen luonne ja syy-seuraussuhde. (Mt.)

Laadullisen tutkimuksen tunnusmerkkejä ovat muun muassa aineistonkeruunmenetelmä, tutkittavien näkökulma, harkinnanvarainen tai teoreettinen otanta sekä hypoteesittomuus. Ainakin tutkijan omat esiolettamukset tulisi tunnistaa ja merkitä ne tutkimuksen lähtökohdaksi. Tutkimukseen valitaan

yleensä pieni määrä tapauksia, jotka analysoidaan perusteellisesti. Laadullisen tutkimuksen aineiston rajausta on tehtävä huolellisesti, sillä muuten on mahdollista, ettei aineisto lopu koskaan. Tutkijalla ei ole ennakko-oletuksia tutkimustuloksesta, vaan laadullisessa tutkimuksessa tuloksen tulisi yllättää tutkija. (Eskola & Suoranta 1998, 15–20.)

Laadullisen tutkimuksen haastattelumuotoja ovat: avoin-, teema-, ryhmä- sekä strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu. Tutkimuksessa käytetty menetelmä on teemahaastattelu. Teemahaastattelussa pyritään keskusteluun, jossa kysymykset liittyvät tiettyyn aihepiiriin. Teemahaastattelut edellyttävät aiheen tuntemusta ja tutkittavien tilanteen tietämystä onnistuakseen ja niissä tulisi huomioida myös ihmisten tulkinnat ja heidän merkityksellisinä pitämiensä asioiden eroavaisuudet. Ryhmähaastattelussa on läsnä useampi haastateltava yhtä aikaa. Tutkimuksen aiheesta keskustellaan yhdessä, mutta haastattelija voi kysyä jonkin asian välillä vain yhdeltä haastateltavalta. Haastattelu voidaan toteuttaa teemahaastatteluna, mutta keskustelun tulisi kuitenkin olla vapaamuotoista. Ryhmähaastattelutilanteessa osallistujat voivat auttaa toisiaan muistamaan asioita ja keskustelu voi olla rennompaa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

3.4 Tutkimuksen suorittaminen

Tutkimus päätettiin tehdä parityönä ja sen tekeminen aloitettiin metodiopintojen yhteydessä kesäkuussa 2009 laatimalla kysymykset, jotka jakautuivat teemojen mukaisiin osioihin (liite 2). Osioita oli yhteensä kolme: pohjatiedot, mielipiteet koulutuksesta ja työllistyminen. Lisäksi haastateltavilla oli mahdollisuus vapaaseen sanaan. Pohjatiedoilla kartoitettiin muun muassa haastateltavien ikä, valmistumisvuosi, työkokemus ja ammatti. Mielipiteet koulutuksesta - osiossa opintoja edeltävät mielikuvat ja odotukset, opintojen sisältö sekä opinnoissa eteneminen olivat tarkastelun kohteena. Opintojen ohjausta lähestyttiin arvioimalla sen riittävyttä opiskelijoiden näkökulmasta. Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksia kartoitettiin kokemuksilla palautteen antamisesta ja saamisesta. Lisäksi selviteltiin työllistymiseen liittyviä asioita. Kysymysrunko

muokkautui tutkimuksen edetessä, minkä vuoksi jo haastateltuihin oltiin uudelleen yhteydessä täydennyskysymysten osalta.

Haastateltavien valintakriteerit eritellään tarkemmin kohdassa 3.5. MAMKin haastateltaville lähetettiin sähköpostin välityksellä työn tutkimussuunnitelma, minkä jälkeen he saivat päättää osallistumisesta tutkimukseen. Aineiston keräämistä varten haastateltavien kanssa sovittiin haastatteluajat ja -paikat. MAMKin haastateltavien kanssa oltiin yhteydessä sähköpostitse ja aktiivisen kirjeenvaihdon ansiosta saatiin kaikki viisi haastattelua pidettyä kahden päivän aikana. Haastatteluja tehtiin sekä JAMKin että MAMKin tiloissa, mutta myös haastateltavien työpaikoilla.

Haastattelut tehtiin teemahaastatteluina, jotka nauhoitettiin. Haastattelutilanteessa toinen tekijöistä toimi varsinaisena haastattelijana ja toinen kirjasi ylös haastattelun pääkohtia. Haastattelun kysymysrunkoa käytettiin muistilistana ja avoimen keskustelun ohjaamiseen. Haastateltaessa oli mahdollista esittää lisäkysymyksiä ja näin syventää ja selventää saatavia tietoja (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 205). Lopuksi vastaajalle annettiin mahdollisuus vapaaseen sanaan, jossa hän sai tuoda julki haluamiaan tärkeäksi kokemiaan seikkoja. Tutkijat välttivät johdattelemasta haastateltavia millään tavalla, ja he esittivät kysymykset hyvin neutraalisti. Tämän johdosta tulokset ovat haastateltujen rehellisiä mielipiteitä. Haastattelut oli tarkoitus saada tehtyä syyskuun puoliväliin mennessä ja tässä aikataulussa pysyttiin. Tutkijat saivat ”sponsorilahjoja” JAMKilta, Pandalta ja Laskenta- ja konsultointi Kilpeläinen -tilitoimistolta, joita jakamalla he saivat kiittää haastateltavia sekä heidän vaivannäöstään että kiinnostuksestaan tutkimusta kohtaan.

Haastattelut kestivät keskimäärin tunnin, mutta osa niistä venyi 1,5 tunnin mittaiseksi. Pyrkimys oli tehdä yksilöhaastatteluja, mutta myös yksi pari-/ryhmähaastattelu tehtiin. Parihaastattelussa haastateltavat ”virkistivät” toistensa muistia. Haastatteluja tehtiin kunnes saatu aineisto alkoi toistaa itseään, eli kysymyksiin ei saatu enää erilaisia vastauksia. Tämän jälkeen haastattelut purettiin litteroiksi. Analysointivaiheessa muotoutui opinnäytetyön runko. Tutki-

mustuloksista syntyi kehitysideoita, jotka tuodaan julki työn pohdintaosuudessa. Haastatellut esiintyvät anonymiminä tutkimuksessa.

Teemahaastattelussa on paljon hyviä puolia, mutta siihen sisältyy myös huonoja puolia. Useamman haastattelun järjesteleminen samalle päivälle vaatii aikamoisen koordinoitavuuden. Haastattelujen järjestelämisestä sekä toteuttamisesta aiheutuu ylimääräisiä puhelinkuluja ja matkakuluja. Unohtaa ei pidä myöskään suurta työmäärää, joka aiheutuu haastattelujen litteroinnista. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 35.)

3.5 Haastateltavien valinta

Toimeksiantajan toivomuksesta opinnäytetyössä tarkasteltiin kahdesta eri ammattikorkeakoulusta valmistuneiden tradenomien mielipiteitä. Oppilaitokset, joista haastateltavat ovat valmistuneet, ovat Jyväskylän (JAMK) ja Mikkelin (MAMK) ammattikorkeakoulut. JAMKin haastateltavat valittiin tekijöiden oman tietämyksen perusteella. MAMKin haastateltavat valitsi sen liiketalouden laitoksen harjoittelun koordinaattori annettujen kriteerien perusteella. Yksi haastateltavista oli suorittanut opintonsa aikuiskoulutuspuolella, muut valmistuivat nuorten puolelta.

Haastateltaviksi valittiin jo valmistuneita tradenomeja, jotka olivat taloushallintoon suuntautuneita. Heillä sai mielellään olla opintoja myös muista suuntautumisvaihtoehdoista, jotta vertailua voitiin tehdä silläkin saralla. Tutkimukseen haluttiin ottaa mukaan muutama vuosi sitten valmistuneita tradenomeja, jotka kykenisivät arvioimaan koulutuksen vastaavuutta työelämän tarpeisiin. Heille oli kenties jo muodostunut selkeä kuva siitä, mikä koulutuksessa oli turhaa, mikä tarpeellista ja mitä vielä kaivattaisiin.

Osan haastateltavista tuli olla noin vuoden sisällä ja osan yli neljä vuotta sitten valmistuneita. Tällä rajauksella haluttiin nähdä työelämässä tapahtuneiden muutosten mahdollinen vaikutus opetussuunnitelmaan. Rajauksilla estettiin tutkimuksen paisuminen liian laajaksi ja helpotettiin haastatteluissa ilmennei-

den mielipiteiden tarkastelua. Haastateltaviksi valittiin molempien sukupuolten edustajia. Toiveena oli, että he ovat sanavalmiita ja rohkeita kertomaan avoimesti mielipiteensä.

Haastateltava 1 on 30-vuotias keväällä 2009 Jyväskylän ammattikorkeakoulusta (JAMK) valmistunut henkilö. Aiemmilla koulutuksiltaan hän on suurta-lousesimies ja kokki. Työkokemusta on kertynyt ravintola-alalta ja tilitoimistosta. Ravintolapuolella hän on tehnyt tarjoilijan ja kokin töitä. Haastateltava työlistyi yritykseen, jossa hän suoritti opiskeluihin liittyvän työharjoittelujakson. Tällä hetkellä hän toimii laskenta-assistenttina, mutta tekee sen lisäksi myös palkanlaskijan töitä. Työtehtäviin kuuluu kirjanpitoa ja muita siihen liittyviä työtehtäviä. Haastateltava kokee olevansa ”yleissihteeri”, joka muiden töiden ohella istuu informaatiopisteessä ja vastaa asiakaspalautteisiin.

Ammattikorkeakouluun hakeutuminen johtui terveydellisistä syistä. Kouluun tullessaan hän ei tiennyt eri suuntautumisvaihtoehdoista, mutta tiesi kuitenkin haluavansa opiskella taloushallintoa. Haastateltava kävi opiskelujensa ohella töissä, mutta se ei vaikuttanut valmistumisaikatauluun. Opinnot hän suoritti loppuun kolmessa vuodessa.

Haastateltava 2 on valmistunut keväällä 2005 JAMKista ja on iältään 26-vuotias. Hän jatkoi lukion jälkeen opiskeluja ammattikorkeakoulussa. Työkokemusta hänellä on tilitoimistoharjoittelusta ja nykyisestä työstään tilintarkastajana. Työpaikan hän sai työharjoittelun kautta.

Kouluun tullessaan haastateltavalla oli tiedossa eri suuntautumisvaihtoehdot, mutta lopullinen suuntautuminen selvisi vasta opintojen kuluessa. Hän haki aikoinaan kahteen eri oppilaitokseen, joista pääsi ammattikorkeakouluun. Valintaan vaikutti myös oppilaitoksen sijaintipaikkakunta. Haastateltava kävi töissä opiskelujen ohella, mutta se ei vaikuttanut valmistumisaikatauluun, vaan hän valmistui kolmessa vuodessa.

Haastateltava 3 on vuonna 2004 JAMKista valmistunut 30-vuotias henkilö. Lukion jälkeen hän mietti valintaa ammattikorkeakoulun ja yliopiston välillä.

JAMKin tarjonta ja nimenomaan liiketalous kiinnosti eniten. Suuntautumisvaihtoehtot olivat tiedossa kouluun tultaessa, mutta lopullinen suuntautuminen selvisi vasta opintojen kuluessa. Haastateltava kävi töissä opiskelujen ohella, mikä pidensi valmistumisajan 4,5 vuoteen. Hän työskentelee tällä hetkellä verosuunnittelijana. Aiempaan työpaikkaan hän työllistyi harjoittelun kautta. Työkokemusta hänellä on kirjanpitäjänä ja verovirkailijana.

Haastateltava 4 on 22-vuotias kesällä 2009 JAMKista valmistunut henkilö. Pohjakoulutuksena hänellä on lukio. Työkokemusta on kertynyt kirjastonhoitajan ja toimistotyöntekijän tehtävistä. Haastateltavaa kiinnosti hakeutua opiskelemaan liiketaloutta Jyväskylän ammattikorkeakouluun, koska hän on aina tykännyt ”pelata” numeroiden kanssa. Hänen lähipiiristään löytyy kirjanpitäjä, mikä osaltaan on lisännyt mielenkiintoa alaa kohtaan.

Haastateltava tiesi kouluun tullessaan eri suuntautumisvaihtoehtoista ja taloushallinto oli selvä valinta. Hän keskittyi pelkästään opiskeluun ja valmistui kolmessa vuodessa. Haastateltava työllistyi harjoittelupaikkaansa ja toimii tällä hetkellä kirjanpitäjänä osallistuen sen lisäksi myös palkanlaskentatöihin.

Haastateltava 5 on valmistunut JAMKista keväällä 2008 ja on 23-vuotias. Hän jatkoi lukiosta ammattikorkeakouluun, koska piti oppilaitoksesta saatavaa koulutusta yleispätevänä, ja siitä on hänen mukaansa hyötyä joka paikassa. Rannan lukion jälkeen yliopiston rankkuus ei kiinnostanut, mutta se vaihtoehto ei ole poissuljettu tulevaisuudessa. Valintaan vaikutti myös se, että haastateltava pitää numeroista ja laskemisesta. Kouluun tullessaan hän tiesi eri suuntautumisvaihtoehtoista ja taloushallinto oli ”selvää pässinlihaa”.

Haastateltava on toiminut huoltoasematyöntekijänä, 4H-neuvojana, kahvila-työntekijänä ja myyjänä. Hän työskentelee tällä hetkellä kirjanpitäjänä ja palkanlaskijana. Nykyiseen työpaikkaansa hän on työllistynyt työharjoittelun kautta. Haastateltava kävi töissä opiskelujen ohella, mutta siitä huolimatta valmistui vajaassa kolmessa vuodessa.

Haastateltava 6 on Mikkelin ammattikorkeakoulusta (MAMK) jouluna 2004 valmistunut 40-vuotias henkilö. Aikaisemmalta koulutukseltaan hän on sairaanhoitaja ja ratsastuksenopettaja. Koulutukseen hakeutumisen taustalla ovat terveydelliset syyt. Haastateltava on toiminut ratsastuksenopettajana, isännöitsijänä ja tehnyt taloushallinnon töitä.

Kouluun tullessaan haastateltava tiesi eri suuntautumisvaihtoehtoista. Taloushallinnon hän valitsi opinto-ohjauksen perusteella. Haastateltava keskittyi pelkästään opintoihin ja valmistui 2,5 vuodessa. Nykyinen työpaikka on ennestään tuttu, sillä hän suoritti ensimmäisen harjoittelujaksonsa siellä. Tällä hetkellä hän toimii myyntineuvottelijana.

Haastateltava 7 on 32-vuotias henkilö, joka valmistui jouluna 2008 MAMKista. Hän kouluttautui peruskoulun jälkeen ensin merkantiksi, jonka jälkeen hän opiskeli ravintolapuolen myynti- ja asiakaspalveluiden perusteita sekä kirjoitti ylioppilaaksi. Ennen ammattikorkeakouluun tuloa hän täydensi merkantin tutkinnon merkonomiksi.

Työkokemusta haastateltavalle on kertynyt kaupan alalta sekä ravintola-alalta. Hän on toiminut tarjoilijana ja tehnyt kirjanpitoa yrittäjänä. Ammattikorkeakouluun hän hakeutui kyllästyttyään täysin kaupassa ja ravintolassa työskentelyyn. Kouluun tullessaan haastateltava tiesi eri suuntautumisvaihtoehtoista, ja kaupallisen puolen opintojen jatkaminen oli luonnollinen valinnalta. Haastateltava valmistui 2,5 vuodessa aikuiskoulutuspuolta, ja töissä käynti opiskelujen ohessa ei vaikuttanut valmistumisaikatauluun.

Haastateltava toimii tällä hetkellä yrittäjänä yrittäjävetoisessa tilitoimistoketjussa. Yritystoiminnan hän aloitti opiskelujen ohella tehden opiskeluun kuuluvan työharjoittelun omassa yrityksessään. Päätyönä on kirjanpito, mutta yrittäjänä hän joutuu tekemään myös markkinointi- ja myyntitöitä. Yritys työllistää kaksi osa-aikaista työntekijää.

Haastateltava 8 on valmistunut MAMKista jouluna 2008 ja on iältään 25-vuotias. Koulutuspohja on lukio. Koulun valintaan vaikutti sen sijaintipaikka-

kunta, sillä haastateltava ei halunnut muuttaa pois Mikkelistä. Hän tiesi kouluun tullessaan eri suuntautumisvaihtoehtoja, ja taloushallinto oli selkeä valinta.

Aiempaa työkokemusta haastateltavalle on kertynyt kanslistin töistä. Opiskelujen ohessa hän kävi töissä aluksi osa-aikaisena, lopuksi täysipäiväisenä, mikä pidensi valmistumisajan 4,5 vuoteen. Tällä hetkellä hän toimii palkanlaskijana yrityksessä, jossa suoritti harjoittelun.

Haastateltava 9 on 29-vuotias henkilö, joka on valmistunut MAMKista keväällä 2005. Lukion jälkeen hän suoritti asepalveluksen ja jäi vuodeksi valtion palvelukseen. Aiempaa työkokemusta hänellä on myös kiinteistöhoitoalalta. Ammattikorkeakouluun hän hakeutui sen vuoksi, että se oli ainut, mihin oli mielenkiintoa. Valintaan vaikutti myös se, että hän on aina pitänyt matematiikasta. Kouluun tullessaan haastateltava tiesi eri suuntautumisvaihtoehtoja ja taloushallinto oli selkeä päämäärä.

Opiskelujen ohella haastateltava kävi töissä sen vaikuttamatta kuitenkaan valmistumisaikatauluun. Hän valmistui 3,5 vuodessa. Nykyinen työpaikka järjestyi koulun kautta. Hän toimii kirjanpitäjänä ja palkanlaskijana sekä eräänlaisena ”jokapaikanhöylänä” vastuullisissa tehtävissä.

Haastateltava 10 valmistui keväällä 2009 MAMKista ja on 26-vuotias. Lukion jälkeen hän opiskeli muotoilijaksi. Hän on opiskellut koko ikänsä, minkä vuoksi työkokemusta on kertynyt vain kesäisin – aina opiskeltavaan alaan liittyen.

Ammattikorkeakouluun haastateltava hakeutui, koska halusi saada yleishyödyllisen koulutuksen aiemman tutkinnon lisäksi. Haastateltavan mielestä tradenomin tutkinnolla saisi aikanaan ”varmemman leivän”. Ammattikorkeakoulu oli haastateltavalle jo ennestään tuttu, ja hän tiesi saavansa siellä käytännönläheistä opetusta.

Haastateltava tiesi kouluun tullessaan eri suuntautumisvaihtoehtoja ja oma suuntautuminen muokkautui opintojen kuluessa. Hän kävi töissä ensimmäistä

vuotta lukuun ottamatta opiskelun ohessa, mutta se ei vaikuttanut valmistumisaikatauluun. Haastateltava valmistui koulusta kolmessa vuodessa.

Nykyisen työpaikkansa haastateltava sai työharjoittelun kautta. Hän työskentelee kirjanpitäjänä. Työtehtäviin kuuluvat: kirjanpito tehtävät, palkanlaskenta, reskontrat, viranomaistilitykset, raportointi ylemmälle johdolle sekä taulukko-seuranta työmaista.

Kaikki haastateltavat olivat tällä hetkellä koulutustaan vastaavassa työssä. Kenenkään tutkintotodistusta ei ollut pyydetty nähtäville työhaastattelun yhteydessä. Yhdeksän haastateltavista oli tyytyväisiä alan valintaan, ja he kokivat olevansa oikealla alalla. Vain yksi ei ollut varma valinnastaan:

Mulla ei ole sitä paloo millekään alalle. Mä teen nyt tätä ja katellaan sitten. Mä oon 23, mä kerkeen vaihtaa ammattia ihan tosta, kun mä vaan joskus saan sen palon.

4 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Aikaisempia opinnäytetöitä suoraan samasta aiheesta ei ole tehty. Opiskelijoiden mielipiteitä koulutuksesta ja sen vaikutuksesta työllistymiseen on tutkittu kuitenkin esimerkiksi Collianderin ja Hämäläisen opinnäytetyössä, joka on toteutettu samalla tavalla kuin nyt tehtävä tutkimus. Työ on kuitenkin valmistunut jo vuonna 1998, joten päivitys on paikallaan. Tuolloin kehitettävää oli löytynyt muun muassa kurssien sisältöjen päällekkäisyyksistä, opettajien opetussuunnitelmien vaihtelevaisuudesta, joidenkin opettajien ammattitaidottomuudesta ja julkishallinnon opetuksen puutteellisuudesta. Tyytyväisiä tutkittavat olivat olleet muun muassa koulutukseen kokonaisuudessaan, opintojen rakenteeseen, kurssitarjonnan monipuolisuuteen ja opetusmenetelmien käytännönläheisyyteen. (Colliander & Hämäläinen 1998, 58.)

Jaana Markkula on tehnyt edellä mainitun kaltaisen tutkimuksen Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otukselle vuonna 2006. Tutkimuksessa selvitettiin opiskelevien opiskelijoiden mielipiteitä koulutuksesta. Tutkimus on toteutettu kvalitatiivisena kyselylomaketutkimuksena. Kyselyt on tehty kaikissa Suomen ammattikorkeakouluissa vuonna 2006 läsnä olevien nuorten koulutuksessa olevien opiskelijoiden otantana, ja koulutusaloja ei ole eritelty. (Markkula 2006, 108–109.)

Markkulan tutkimuksessa vastaajien tyytymättömyys tuli esiin opetushenkilökunnan ammattitaitoa, opintojen sisältöä ja työelämän vaatimusten huonoa vastaavuutta, opetustarjontaa ja koulutuksen liiallista teoreettisuutta kohtaan. Enemmistö vastaajista piti kuitenkin opettajia ammattitaitoisina, innostavina ja motivoivina. Noin puolet oli sitä mieltä, että oman ammattikorkeakoulun opetustarjonta ja työelämäyhteydet ovat monipuolisia. Tutkimuksessa tuli esiin myös tyytymättömyyttä opettajien panokseen ohjauksessa ja henkilökohtaisen ohjauksen määrään. Tutkimuksen mukaan näyttäisi siltä, että ohjaus loppuisi kuin seinään opintojen alkuvaiheen jälkeen ja ohjausta kaivattaisiin harjoitteluun ja opinnäytetyöhön liittyen enemmän. Vajaa puolet vastaajista tunsu pysyvänsä osallistumaan ja vaikuttamaan ammattikorkeakoulun päätöksente-

koon, kun taas yli puolella vastaajista ei ollut tietoa, hyödynnetäänkö heidän antamaansa palautetta. (Mts.108–109,111,112.)

Vuorinen ja Valkonen (2005, 7) ovat toteuttaneet seurantatutkimuksen siitä, kuinka kahden sektorin korkeakoulujärjestelmä vastaa kysyntään ja onko se merkityksellinen koulutuspaikkaa hakeville. Tutkimus on kaksiosainen ja tässä käsitellään sen toista osaa, jossa perehdytään koulutukseen sijoittumisen etenemiseen ja hakijan koulutustavoitteiden toteutumiseen. Tutkimuksessa tarkastellaan sekä ammattikorkeakoulun että yliopiston kaikkia opiskelualoja, mutta siitä nostetaan tässä yhteydessä esiin vain ammattikorkeakouluja koskevat tulokset.

Tutkimuksessa eniten tyytymättömyyttä kohdistuu opetuksen ongelmiin. Ongelmaksi koetaan yleensä opettajien heikot opetustaidot sekä puutteet pedagogisessa osaamisessa. Erityisesti esiin nousee opettajien esiintymis- ja viestintätaitojen puutteet. Asiat tulee esittää ymmärrettävämmiin, kuulijoihin pitää luoda kontakti ja ääneen ja puheeseen kaivataan lisää selkeyttä. (Mts. 139–140.)

Opettajien opetustaitoa kritisoidaan laajasti opiskelijoiden keskuudessa. Myös opettajien puutteellista asiantuntemusta sekä vanhentuneita ja alan nykykäytännöistä jäljessä olevia tietoja arvostellaan. Ammattikorkeakouluopetuksen saamaa kritiikkiä tutkimuksen tekijät pitävät huolestuttavana, koska sen perusteella opiskelijoilla ei ole hyvä kuva koulutuksen laadusta. (Mts. 139–140.)

Yleisesti ollaan tyytyväisiä koulutuksen käytäntö- ja työelämälähtöisyyteen, erityisesti käytännön harjoittelun asemaan koulutuksessa. Opiskelijat kokevat oppivansa eniten opinnoissa toteutettujen ”oikeiden” projektien kautta. Ammattikorkeakoulutus ei ole kuitenkaan kaikkien mielestä riittävän käytäntöpainotteinen. (Mts. 141.)

5 TUTKIMUSTULOKSET

Seuraavassa esitellään opinnäytetyötä varten tehtyjen haastattelujen tutkimustulokset. Niissä keskeisiksi nousee viisi eri teemaa, jotka ovat ohjaus, opintojaksot, opetus, koulutus ja työelämä sekä vaikutusmahdollisuus. Näitä teemoja käsitellään siten, että tutkimustulokset kerrotaan aiheeseen liittyvän teoriatiedon jälkeen. Tutkimustuloksilla ei haluta verrata JAMKia ja MAMKia keskenään.

5.1 Ohjaus

Ammattikorkeakouluista annetussa asetuksessa (2003/352) säädetään, että opintojen ohjauksen lisäksi opiskelijoita on ohjattava myös työelämäyhteyksiin ja tutkimukseen liittyvissä asioissa. Lisäksi asetuksessa määritellään päätoimisen opettajan keskeiseksi tehtäväksi opetus- ja ohjaustyö. Opintojen ohjauksella edistetään opintojen loppuun saattamista ja tutkintojen suorittamista. Ohjauksen avulla voidaan parantaa myös yhteiskunnallista tasa-arvoisuutta – sukupuoli, etninen tausta, ikä, toimintakyky tai yhteiskunnallinen asema eivät saa olla esteitä opiskelulle tai työllistymiselle. (Vuorinen 2005, 8-10.)

Ohjaustarve vaihtelee opiskelun aikana, mutta opiskelijat kokevat sen kuitenkin tarpeelliseksi. Opintojen ohjaus keskittyy nykyään pääosin opintojen alkuun. Jatkossa pitää kiinnittää huomiota, että sitä saa myös opintojen kuluessa ja niiden loppuvaiheessa. Lisäksi aikuisopiskelijoiden ohjauksen erityistarpeet tulee huomioida. (Lerkkanen & Virtanen 2005, 35, 37.)

Ohjaajan kanssa yhteistyössä tarkoituksenmukaisimpia ratkaisuja opintoihinsa rakentava ohjattava on itsensä paras asiantuntija. Ohjaajan tehtävänä on tukea oppijaa katsomaan omaa toimintaansa ulkopuolisesti ja näin löytää uusia vaihtoehtoja. Tällöin opiskelija osallistuu oikeasti itseensä liittyviin päätöksentekojen ja toimintaprosesseihin. (Vänskä 2005, 30, 33.)

Opiskelijoiden ohjauksessa on viisi eri vaihetta: hakeutumisvaiheen ohjaus, aloitusvaiheen ohjaus, ohjaus opintojen kuluessa, ohjaus opintojen päättövaiheessa sekä ohjaus opintojen jälkeen (kuvio 1).

a)	b)	c)	d)	e)
Hakeutumisvaiheessa:	Aloitusvaiheessa:	Kuluessa:	Päättövaiheessa:	Opintojen jälkeen:
<ul style="list-style-type: none"> - opiskelijarekrytointi - ohjauksen tukiprosessit 	<ul style="list-style-type: none"> - opiskeluympäristöön orientoituminen - ohjaustarpeen arviointi - urasuunnitelma -HOPS 	<ul style="list-style-type: none"> - itseohjautuvuus - oppimisen ja osaamisen kehittyminen - uravalinta - opintojen etenemisen seuranta ja tuki 	<ul style="list-style-type: none"> - oppimisen ja osaamisen kehittyminen - uravalinta - valmistumiseen ja tutkinnon suorittamiseen liittyvä ohjaus 	Alumnitoimintana: <ul style="list-style-type: none"> - palautetieto - portfolio

Kuvio 2. Ohjauksen päävaiheet (Ohjaus 2009. 2009, 5)

Mikkelin ammattikorkeakoulussa (MAMK) ollaan tyytyväisiä ensimmäisenä vuonna saatuun opinto-ohjaukseen. Lähes kaikki haastatelluista MAMKin opiskelijoista ovat tehneet opinto-ohjaajan kanssa tiiviisti yhteistyötä. Nuorten koulutusohjelmasta valmistuneiden mielestä ohjausta saa riittävästi koko opintojen ajan. Ohjausta saa automaattisesti. Sen sijaan aikuiskoulutuspuolella ohjaus tuntuu päättyvän ensimmäisen vuoden jälkeen.

Opintojen alkuvaiheessa sain riittävästi ohjausta ja senki jälkeen mulla ainaki on hyvin toiminu kaikki. Ihan automaattisesti tuli ihan hyvin ohjausta, tietysti oma-aloitteinen pitää olla. Varmaan autto se, että itekki halus tehdä, niin tuli panostettua siihen. Tutki eri vaihtoehtoja.

Eka vuonna hyysättiin hirveesti, toka vuonna ei muistettu, että ollaan olemassa ja kolmantena vuonna alettiin tunkemaan pihalle koulusta.

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa (JAMK) oma aktiivisuus korostuu opinto-ohjauksessa. Ohjausta saa, kun sitä osaa pyytää. Apua saa tutor-opettajalta, opintotoimistosta tai muilta opiskelijoilta. Opiskelijat, joilla on selkeä päämäärä opinnoissaan, eivät koe tarvitsevansa ohjausta. Tähän joukkoon kuuluvat yli neljä vuotta sitten valmistuneet, jotka ovat tyytyväisempiä opinto-ohjaukseen kuin myöhemmin valmistuneet.

Opintojen alkuvaiheessa oli niitä ohjauksia, mihin osallistu koko luokka, se orientaatiojuttu, niitä oli paljon, mutta ne oli oikeestaan aika turhia ja siellä tuli mun mielestä paljon asiaa, mitkä liitty kolmanteen vuoteen, muttei niitä voi muistaa, kun ne koulutuksen alkuvaiheessa tulee. Sen jälkeen ei ole ollu mitään, sen jälkeen on kaikki saanut ettiä ite.

Se oli sen varassa, että aina piti kysyä sähköpostilla tai soittaa opintotoimistoon.

Opintoihin sisältyvän työharjoittelun ohjaus koetaan työpaikkojen puolelta hyväksi. Sen sijaan koulun puolelta saatu ohjaus harjoittelua varten määritellään haastateltavien keskuudessa heikoksi, osa ei sitä tosin koulun puolelta kaipaakaan. Harjoitteluun liittyvien seminaarien käymiseen ja sopimuksen laatimiseen kaivataan enemmän ohjeistusta etenkin JAMKissa.

Mutta se, miten siihen harjoitteluun ohjataan... Niin mää toivosin enemmän, et mitä mää teen ennen harjoittelua ja mitä mää teen harjoittelun jälkeen. Et kun jokaiselle on pakollinen tää harjoitteluseminaari, niin sen tietää, että siellä jokainen oppilas käy, niin miksei vois tässäkin antaa sellaista tietopakettia, et mitä sun pitää harjoitteluaikana tehdä ja mihin tää prosessi menee.

Koulun puolelta harjoittelun ohjaus olis saanut olla tehokkaampi. Mulla oli onni, että pääsin sellaiseen paikkaan töihin, että homma hoitui, mutta tietysti se on myös omasta aktiivisuudesta kiinni.

Ohjaus ois voinu olla parempi. Siihen ei sattunu ihan niin hyvä ohjaaja.

Haastatteluissa huomiota herättää opiskelijoiden tyytymättömyys opinnäytetyön ohjauksista kohtaan. Tämä asia on edelleenkin haastateltavien mielestä niin voimakkaasti, että useat toivat sen esiin uudelleen vapaan sanan osuudessa haastattelun päätteeksi. Haastateltavat kokevat, ettei opinnäytetyötä tehdessä saa riittävästi palautetta, vaikka sitä pyytää. Osan mielestä taas tässäkin työssä pitää olla itse aktiivinen. Palautetta koetaan saadun jopa äidinkielen opettajalta enemmän kuin varsinaiselta opinnäytetyön ohjaajalta.

Tekovaiheessa saatu palaute ei myöskään vastaa haastateltujen mielestä lopullista arviointia ja arvosanaa. Opinnäytetyön arvosanat ovat jääneet huomattavasti alle sen, mikä heidän tavoitteensa oli ja mitä heidän on työn aikana

annettu ymmärtää. Kokemus saattaa olla myös juuri päinvastainen – ohjaaja on ollut tyytymätön työhön koko prosessin ajan, ja silti lopullinen arvosana on todella hyvä. Joidenkin ohjaajien koetaan olevan liian varovaisia neuvoissaan.

Mä olen oppilas, mua pitää opettaa. Opinnäytetyö on yksi oppimishetkestä, jota käytetään siihen, että sua opetetaan.

Luin sitten kommentit arvostelupaperista ja niitä kommentteja olisin kaivannut jo työtä tehdessä. Opiskelukaverillani oli taas toinen ohjaaja, joka korjautti pilkkuvirheistä lähtien kaiken jo työtä tehdessä ja sehän myös näkyi arvosanoissa. Joten ohjaajan valinnalla on mielestäni liian suuri rooli.

Osalla haastateltavista on opinnäytetyön teosta seuraavanlaisia kokemuksia, jotka tietenkin heijastuvat omalla tavallaan myös työn arviointiperusteisiin.

Opinnäytetyön tekemiseen vaikutti myös se, että sain tietää kesken projektin, että suunnittelemani muutoksia ei tulla ottamaan käyttöön, koska yrittäjä oli siirtymässä muihin tehtäviin. Motivaatio työn "viilaamiselle" ei siis ollut kovin korkealla. Minulla oli myös kiire valmistua, koska minulla oli työpaikka odottamassa, joten opinnäytetyö oli siinä vaiheessa vain pakollinen paha, joka piti saada pois alta.

Ammattikorkeakouluista annetun asetuksen säädös siitä, että opiskelijoita tulee ohjata myös työelämäyhteyksiin ja tutkimukseen liittyvissä asioissa ei tutkimustuloksen perusteella näytä toteutuvan. Harjoitteluun ei koettu saatavan ohjausta oppilaitoksen puolelta, eikä opinnäytetyön ohjaukseen oltu tyytyväisiä. Vaikka JAMKin haastateltavat kokivat myös opintojen ohjauksen olevan puutteellista, näyttäisi silti oppilaitoksen tavoite opiskelijan valmistumisesta ohjeajassa ja työllistymisestä heti valmistuttuaan toteutuvan. MAMKissa opiskelijat ovat varsin tyytyväisiä opintojen ohjaukseen, joten ohjauksen tavoitteiden opiskelijoiden opiskeluunsa sitoutumisen edistämisestä, yksilöllisten uravalintojen tukemisesta sekä osaamistavoitteiden saavuttamisesta voidaan katsoa toteutuvan.

5.2 Opintojaksot

Tutkinnon opetussuunnitelma tulisi rakentaa huolellisesti kokonaisuus ja ajallinen loogisuus huomioon ottaen. Sen mitoitus tulee toteuttaa johdonmukaisesti niin opintovuoden, lukukauden, opintokuukauden, työviikon kuin opintojaksojenkin tasolla. Opintojaksojen ajoitus ja opiskelijan lukujärjestys pitää myös järjestää yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Oikein mitoitettukaan opintojaksot eivät toimi, jos niissä on ajallisia päällekkäisyyksiä tai jos niitä suoritetaan epätarkoituksenmukaisessa järjestyksessä. Tällaisessa tilanteessa opiskelija todennäköisesti turvautuu minimiläpäisyyyn tai jättää opintojaksoja suorittamatta, mikä voi venyttää valmistumisaikaa huomattavasti. Opetussuunnitelmissa, joissa opiskelijoiden eteneminen ei ole yhtenäistä, mitoitus varmistetaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) ja ohjeellisten lukujärjestysten avulla. (Karjalainen, Alha & Jutila 2003, 72–73.)

Opintojaksotarjontaan ollaan pääosin tyytyväisiä sekä JAMKissa että MAM-Kissa. Opintojaksotarjontaa pidetään kattavana, mutta joitakin opintojaksoja toivotaan järjestettävän useamman kerran vuodessa. Joillekin opintojaksoille pääsemistä pidetään onnenkauppana, koska niitä järjestetään niin harvoin. Opintojaksot pitää osata ottaa oikeassa kohden, silloin kun niitä on tarjolla, tai niihin ei pääse osallistumaan lainkaan. Vaarana on myös opintojaksojen peruuntuminen osallistujapulan vuoksi. Lisäksi osalle opintojaksoista, kuten esimerkiksi konsernitilinpäästökseen, kaivataan laajempia kokonaisuuksia, sillä sen koetaan jääneen pintapuoliseksi.

Elikkä niitä vois olla kyllä enemmän. Et se on aika huono systeemi, et joissakin..., tai et jotakin opintojaksoo tarjotaan vaikka yks kerta per lukukaus. Jos se on hirveen suosittu, niin ne ottais vaikka 40 henkee, niin eihän kaikki pakosti pääsis sinne, vaikka haluais. Sitten taas joitakin sellaisia kursseja, mihin ei oppilailla ehkä oo niin paljon mielenkiintoa, niin järkätään monta kertaa vuodessa ja sitten ne on tyhjiä ne kurssit.

Mutta siis kurssitarjonnasta, että ihan ok. Mut kun mun mielestä laskentatoimen ongelma on se, että ku se ei oo nyt kauheen seksikäs ala ja ei aatella että se..., siis eihän siellä hirveesti ainakaan sillon mun aikana ollu, niin kun ne kurssit ei toteudu. Ja ku niitä oli

niin harvoin, et tavallaan piti just siinä oikeessa kohtaa ottaa se kurssi että sen sai.

Kurssitarjonta oli minusta aika kattava. Oli valinnanvaraa ja sain valita sieltä erilaisia kursseja ja erilaisia suuntautumisvaihtoehtoja, olisin saanut tehdä sellaisen lukkarin kuin itse halusin.

Opintojaksotarjontaan kaivataan sähköistä taloushallintoa. Jyväskylässä aiheesta opetetaan perusteita vierailevien luennoitsijoiden avulla käytännön kirjanpito -opintojaksolla. Tätä ei kuitenkaan katsota riittäväksi työelämän tarpeita silmällä pitäen. Mikkelin talousalueella sähköinen taloushallinto on vielä ”lapsen kengissä”, eikä siihen paneuduta erikseen opinnoissakaan.

Sähköinen taloushallinto kirjanpitoon minun mielestä ehattomasti. Tai saisko sähköisestä taloushallinnosta oman kurssin, se olis vielä parempi. Kirjanpidot kirjanpitona ja sähköinen taloushallinto omana kurssina, et se ois ihan ehton mun mielestä, et jos halutaan nykyaikaista opetusta antaa.

Sähköisessä taloushallinnossa täällä ollaan silleen jälkijunassa. En tiedä, meneekö 5 vai 10 vuotta, ennen kuin herätään, että verkkolaskujakin voitais lähettää. Jokin siinä on, se voi vaikuttaa siihenkin, ettei täällä koulussakaan opeteta, mainitaan vaan jos-sain sivulauseessa.

Opiskelijalle pitää varata riittävästi aikaa asioiden oppimista varten opintoja mitoitettaessa, koska sillä tavalla oppimiselle luodaan edellytykset. On huomioitava, että opiskelijan todelliseen työmäärään vaikuttavat myös opiskelun ulkoiset tekijät: perhe, työ, elämäntilanne ja toimeentulon ongelmat. (Karjalainen, Alha & Jutila 2003, 11–12.)

Jotkut opintopisteet jäi vähän mietityttämään, et hirvee määrä työtä ja loppupelissä pisteet jäi aika vähäisiksi. Opintopisteet ei välttämättä kertoneet totuutta, siinäkin on hirveesti vaihtelua opettajien välillä. Toiset vaatii todellakin sen työn pisteiden eteen, aika ei meinannu riittää, kun oli muitakin kursseja.

Lähes kaikissa opintojaksoissa tehdyn työmäärän ei koeta vastaavan saatuja opintopisteitä. Joillakin opintojaksoilla joudutaan tekemään paljon töitä (etätehtäviä, harjoituksia ja tentti) muutaman pisteen takia. Toisilla opintojaksoilla

saadaan enemmän opintopisteitä tekemällä pelkkä tentti. Haastatteluissa tulee vahvasti esiin opettajan vaikutus opintojakson vaativuuteen.

Meillä oli tietysti ne opintoviikot sillon, mun mielestä ne vaihteli ihan hirveesti kurssilta toiselle ne kurssien vaativuus per opintoviikko, niin se työmäärä, ei niillä ollu mitään tekemistä keskenään.

Sillee tuntu et toisesta saa tekemällä yhen tentin ja toisessa tehhään joka viikko monta harjotusta, mitkä palautetaan ja ne arvos-tellaa. Ja toisesta vaan ku käyt tekemässä yhen tentin, eikä tarvi paikalla tunneilla olla, sitä on valitettavasti aika paljon.

Opintopisteet ei välttämättä kertonu totuutta, siinäki on hirveesti vaihtelua opettajien välillä.

Taloushallinnon opintojaksot sijoitetaan vaativuustasoltaan opintojen kärkipäähän. Näiden opintojaksojen vaativuutta lisää se, että työn tekeminen on tarkkaan määriteltä. JAMKista valmistuneet pitävät markkinoinnin opintojaksot liian helppoina.

On hyvä, että taloushallinnossa vaadittiin ihan perkuleesti, eihän sitä muuten opi. Markkinoinnin kurssilla luet jonkun kirjan ja kirjoitat ympäröyöreitä tenttiin ja saat 5 opintopistettä, niin ei se täsmää. Vaativuus on ihan eri eri aineryhmillä. En mä siinä mielessä valita, että mä opin tosi paljon, mutta tuntuu tyhmältä muitten kannalta. Kaikki olis OK, jos markkinoinnin kurssien pisteitä puotettais parilla pisteellä. Silloin nekin, jotka opiskelee niitä aineita, ei pääsis kuin koira veräjästä ja sais näin ollen tutkintoo heppoisilla perusteilla.

Taloushallinto on niin hirveen tarkka, et siinä ei voi hirveesti niitä omia sovelluksia tehdä. Se vaatii niinku erilaista osaamista. Numerotarkkuutta ja muutakin huolellisuutta. Et noudatetaan lakia ja tehhään se tietyllä tavalla. Kun markkinoinnissa opetellaan vaan periaatteet ja niiden mukaan sit etsitään sitä parasta ratkaisua.

Haastatteluissa nousee esiin kaksi teemaa, suuntautumisvaihtoehto ja opettaja, joilla molemmilla on haastateltujen mielestä vaikutusta opintojakson vaativuuteen.

Ehkä ei niinkään puolien mukaan vaan ehkä opettajien mukaan vois luokitella. Siinäkin on, että toiset vaatii enemmän kuin toiset. En tiedä, onko se se, mitä opettajat vaatii, vaan onko se se ope-

tustapa. Kohtaako se toisella opella paremmin mun omat ajatukset ja näin vai mikä siinä oli.

Lahtonen (2005, 24, 26) kertoo korkeakoulujen vieraskielisen opetuksen seuranta-arvioinnissa vieraskielistä opetusta tarjoavien vastaajakorkeakoulujen tavoitteena olevan kehittää opiskelijoiden kielitaitoa sekä valmiuksia toimia monikulttuurisessa ympäristössä. Näistä opinnoista nähdään olevan hyötyä myös kansainvälistyvillä työmarkkinoilla. Tämän vuoksi vieraskielisten opintojen osuus lisääntyy korkeakoulujen perusopetuksessa.

Kansainvälisyys korostuu JAMKin opinnoissa, sillä osa opintojaksoista on englanninkielisiä. Lisäksi tarjolla on myös kieliopintoja kiinnostuksen mukaan. Opiskelijoilla on mahdollisuus opiskella ulkomailla, sillä JAMKilla on yli 50 yhteistyöoppilaitosta. Harjoittelun voi myös suorittaa ulkomailla toimivassa yrityksessä tai järjestössä. (Tradenomiksi liiketalouden koulutusohjelmasta 2009.)

MAMKissa liiketalouden opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa osa opinnoistaan oppilaitoksen ulkomaisissa yhteistyökorkeakouluissa. Ennen ulkomaisten opintojen aloittamista niiden soveltuvuus tutkintoon varmistetaan. Opiskelijat voivat myös halutessaan osallistua kansainväliselle kesälukukaudelle ja heillä on mahdollisuus suorittaa opintojaan englanninkielisissä koulutusohjelmissa erikseen niin sovittaessa. (Opinto-opas 2008–2009. 2008, 145.)

JAMKissa myöhemmin valmistuneiden tradenomien ensimmäisen vuoden pakollisiin perusopintoihin sisältyi vieraskielisiä opintoja. Lukiopohjaisille opiskelijoille näitä kursseja järjestettiin yhteensä neljä ja ammattitutkinnon suorittaneille kaksi. Halukkaat saivat suorittaa vieraskielisiä opintoja lisää englanninkielisestä koulutusohjelmasta.

MAMKissa ei ole haastateltujen opiskeluaikana ollut taloushallinnon koulutusohjelmaan sisältyviä vapaaehtoisia eikä pakollisia vieraskielisiä opintojaksoja. Mahdollista olisi ollut valita kyseisiä opintojaksoja englanninkielisen koulutus-

ohjelman tarjonnasta. MAMKilaisten mielestä JAMKin käytäntö on hyvä ja toimisi myös heillä, mutta sen pitäisi kuitenkin perustua vapaaehtoisuuteen.

Mun mielestä vapaaehtoisuuteen perustuva opiskelu on sellaista, mihin viittii sitten panostaakin. Jos joku ei osaa kieltä, eikä koe sitä tarpeelliseksi, niin se on tuskaa sille opellekin. Jos olis pakollisia, niin sit pitäis lajitella opiskelijat tason mukaan silleen, et olis joku lähtötasotesti.

JAMKista aiemmin valmistuneet haastateltavat olisivat kaivanneet vieraskielisiä opintojaksoja omiin opintoihinsa opiskeluaikanaan. Heidän mielestään nykyinen käytäntö on todella hyvä myös opintojen pakollisuuden kannalta. Myöhemmin valmistuneet taas haluaisivat vieraskielisten opintojen perustuvan vapaaehtoisuuteen.

Ei mejän aikana ollu vieraskielisiä opintojaksoja, mut ois ollu tosi hyvä jos ois ollu. Ja sit ne voi olla ihan pakollisiiki, ei niitä muuten kukaan ota. Oikeestaan missään työssä pääse enää nykysin siitä et englanniks, mejänki työssä tulee kaikki ohjeet englanniks.

On hyvä että vieraskielisiä opintojaksoja järjestetään, mut mun mielestä niissä pitää korostua vapaaehtoisuus. Mun mielestä se tuo ihan kohtuutonta vaivaa opiskelijalle, että sen pitää ensin opiskella englantia ja suomentaa kaikki ja sen jälkeen vielä yrittää oppia jotain.

Haastateltavien mielestä heikko kielitaito ei saisi hankaloittaa opintojen suorittamista. Esiin nousi kuitenkin ajatus siitä, että vapaavalinnaisia vieraskielisiä opintojaksoja ei tulisi välttämättä valittua. Kielitaidon tarpeellisuutta nyky-yhteiskunnassa ei kiisteta.

Kaiken oppimisen moottorina voidaan pitää palautetta. Yliopistoissa on tehty tutkimuksia, joiden mukaan opiskelija saattaa jopa keskeyttää opintonsa, jos hän ei saa opintojensa alkuvaiheessa riittävästi palautetta edistymisestään. Palautteen saaminen on oppijan oikeus ja sen antaminen opettajan velvollisuus. Sen puuttuminen vaikeuttaa todennäköisesti oppimista. Hyvä palaute-mekanismi koostuu vaaditun suoriutumisen selkeästä kuvauksesta ja tiedon opiskelijan senhetkisestä suoriutumistasosta. Palautteen ydinidea on tunnistaa nykyisen ja toivotun suorituksen välinen ero, jotta ero saadaan kurottua

pienemmäksi. Mitään kehitystä ei tietenkään tapahdu, jos suoritus vain kirjataan. (Atjonen 2007, 88–89.)

Hyvä palaute on selkeästi ilmaistu ja mahdollisimman nopeasti annettu. Palautteeseen ei enää kiinnitetä huomiota, jos se tulee uuden työn jo alettua. Jos meneillään olevaa työtä kommentoidaan, on opiskelijalla mahdollisuus parantaa sitä ennen kuin se on valmis. (Mts. 90.)

Opiskelijalla saattaa olla henkilökohtaiset oppimispäämäärät ja -tavoitteet, jolloin arviointi ohjautuu näistä käsin. Senhetkisen opiskelun kannalta oleellisia ovat tieto, taidot ja käsitteet, joihin palaute kohdentuu. Palautteen pitää sisältää sekä kommentteja tehdystä työstä että neuvoja siitä, miten edetä. (Mts. 91.)

MAMKilaiset kokevat saaneensa palautetta töistään melko hyvin, mutta kaipaivat sitä lisää. Enimmäkseen palaute on tullut automaattisesti. Palautteen saaminen riippuu opettajasta.

Suurimmasta osasta kyllä ihan riittävä palaute, mutta joistakin ei, ihan jäi harmittamaan.

Jotkut opettajat anto töistä kunnollisia palautteita, jotkut opettajat taas ilmeisesti monistivat palautekommentit, jos useampi opiskelija oli saanut saman arvosanan ja he vertailivat omaa palautetta toisten palautteisiin, näin tapahtui virtukursseilla.

Palautetta saa JAMKissa hyvin harvoin automaattisesti, ja yleensä sitä pitää itse käydä kysymässä. Kun harjoitustöistä annetaan palautteena vain opintojakson arvosana, se ei kerro opiskelijalle sitä, mitä hän on tehnyt niissä väärin, ja samat virheet toistuvat yhä uudestaan.

Että mun mielestä se ei oo kyllä riittävä palaute, jos isketään vaan numero sen työn päälle ja työnnetään se oppilaalle takaisin käteen. Et se ei kerro kyllä yhtään sitä, että mikä siinä oli hyvää ja mikä huonoo. Et jos siinä on ollut jotain virheitä, niin nehen toistuu ja eihän se oppilas voi tietää, että mitä tekee väärin.

No en. Et sä oot käyttäny vaikka 20 tuntia jonku raportin vääntämiseen ja sää palautat sen, etkä saa välttämättä ikinä arviointia siitä. Kun sää oot sen palauttanut, niin se jää sille tielleen.

Yksinkertaisimmillaan arviointi tarkoittaa edellytysten, prosessien ja tulosten arvon tai ansion määrittämistä. Yleensä määrittelemisen tapahtuu niin, että verrataan esimerkiksi prosesseja tai tuloksia edellytyksiin ja asetettuihin tavoitteisiin. Opintojaksojen oppimistulosten arviointi suhteutetaan opintojaksojen oppimistavoitteisiin (Arviointi 2009). Tarkastelemalla opiskelijoiden suoriutumista opinnoistaan voidaan vertailua tehdä yksilötasolla (Atjonen 2007, 19).

Arviointi tulisi liittää aidosti osaksi oppimista, eikä sitä saisi tarkastella muusta pedagogisesta toiminnasta irrallisena. Kun arvioinnissa otetaan huomioon kokonaisuuksia, on se eettisesti hyvää arviointia. Tämän vuoksi arvioinnissa tulisi huomioida myös sosiaalisia taitoja pelkän älyllisen edistymisen mittaamisen sijaan. (Mts. 231.) Arvioinnin tulisi helpottaa oppimista, avata silmiä uudelle ja edesauttaa virhekesityksistä luopumista. Arvioinnissa joudutaan ottamaan kantaa moneen eri kysymykseen, joita voidaan havainnollistaa seuraavasti:

Kuvio 3. Arviointia määrittelevät kysymykset (Mts. 20–21)

Tynjälän (2004, 110) mukaan sellaiset arviointimenettelyt, joissa painotetaan opiskelijoiden yksilöllistä edistymistä ja oppimisen seuraamista opiskelukavereihin vertailun sijaan, ovat tehtävä- ja oppimisorientaation kannalta hyviä. Opiskelijat eivät saa pelätä epäonnistumista, vaan heidän tulee hyväksyä virheet osana oppimisprosessia. On tärkeää arvostaa myös yrittämistä. Oppimisorientaation kehittymistä tukee arvio, joka kertoo opiskelijan edistymisestä.

Opettajien arvostelukäytänteet ovat hyvin erilaisia, vaihtelu niissä koetaan hyvin suureksi. Arviointiperusteiden pitää olla yhteneväiset. Osa opettajista perustaa arvosanan vain tenttimenestykseen, osa ottaa huomioon myös etätyöt ja aktiivisuuden. Vaikka ammattikorkeakoulussa ei ole läsnäolopakkoa, niin läsnäolo ja tuntiaktiivisuus on lähes kaikkien haastateltavien mielestä tarpeellista huomioida arvostelussa.

Se riippuu opettajasta. Hyviä oli, jos otettiin työt huomioon ja aktiivisuus huomioon ja... Sit oli tämmöisiä, että joilla ei oo mitään perusteita. Se just se tentti oli ainut peruste. Vaikka kaikki raportit oli viimeisen päälle ja tentistä sai 3+, niin sai kolmosen. Eikö ne raportit ois voinu vähän nostaa, pitäähän sitä yrittämistäkin arvostaa.

Arvioinneissa tulisi olla oikeudenmukainen, mikä tarkoittaa reiluuutta, kohtuullisuutta ja tasapuolisuutta. Platonin oikeudenmukaisuuden määritelmä kuului ”antaa jokaiselle se, mikä hänelle kuuluu”. Toisaalta opettajilla voi helposti jäädä huomaamatta syrjäytyvät, oppimisvaikeuksista kärsivät ja epävarmat yksilöt, joista tulisi kantaa erityistä huolta. Huolenpito ei ole vain myötäilyä, vaan myös kriittistä asioiden tarkastelua. Tämä täytyy kuitenkin tapahtua rakentavasti tasapainottaen yksilön heikkouksia ja vahvuuksia. (Atjonen 2007, 45, 199, 206.)

Lähes jokainen haastateltava myöntää ”pärstäkertoimen” vaikuttavan jonkin verran arviointiin, mutta ei kuitenkaan häiritsevästi. Haastateltavien keskuudessa on kokemuksia myös siitä, että ”pärstäkerroin” vaikuttaa todella paljon.

Et se on monella kurssilla huomannut, että jos opettaja esimerkiksi sanoo, että etätyöt ei nosta numeroa, niin se on kiva kurssin

jälkeen huomata, että tietyillä henkilöillä numero nousee ja suurimmalla osalla ei nouse.

Opintojaksotarjontaan ollaan tyytyväisiä, vaikka niiden ajoituksessa on kohdattu vaikeuksia. Ajoitus ja opiskelijan lukujärjestys tulisi järjestää yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, mihin ratkaisuna voisi olla opintojen tehokkaampi ohjaus. Opintojaksojen työmäärän ei koeta vastaavaan niistä saatavia opintopisteitä, sillä toisinaan pisteitä saadaan helposti ja joskus niiden saamiseen vaaditaan aivan liian paljon työtä. Opiskelijalle tulisi kuitenkin varata riittävästi aikaa oppimiseen, mistä vastuun kantaa opettaja. Taloushallinnon opintojaksoja pidetään vaativampina verrattuna muihin suuntautumisvaihtoehtoihin. Vaativuutta lisää työn oleminen ennalta tarkkaan määriteltä. Opettajan merkitys tulee esiin myös suuntautumisvaihtoehtojen vertailussa.

Kansainvälisyys on osa JAMKin tavoitteita. Tradenomeille osaamistavoitteeksi onkin asetettu muun muassa hyvä kielitaito, jota pyritään edistämään pakollisilla vieraskielisillä opintojaksoilla. Tätä kehitystä pidetään oikeana, vaikka vieraskielisten opintojen pakollisuutta ei nähdä välttämättömänä. Myös MAMK pyrkii kansainvälisyyteen. Liiketalouden koulutusohjelmaan eivät MAMKissa kuulu pakolliset vieraskieliset opinnot. Näiden opintojen uskotaan olevan hyvä asia, mutta vapaaehtoisuuteen perustuen.

Opiskelijan tulee saada tutkimustulosten mukaan opettajalta kunnollista palautetta, jossa tulee ilmetä vaatimusten kuvaus, opiskelijan senhetkinen taso sekä kehittämistä vaativat asiat. Palautteen antamisessa koetaan olevan parannettavaa, mutta tämäkin riippuu opettajasta. Opiskelijat eivät koe pystyvänsä kehittymään tarpeeksi ilman kunnollisia palautteita töistä, ja pelkkä numero ei anna pohjaa oppimiselle. Myös arviointiperusteet riippuvat opettajasta. Haastatellut toivoisivat myös tuntiaktiivisuuden ja läsnäolon vaikuttavan arvostamaan. Arvioinnissa tulisi huomioida opiskelijan henkilökohtainen edistyminen, eikä pelkästään vertailua muihin opiskelijoihin tulisi tehdä.

5.3 Opetus

Yhtenä koulutuksen tavoitteena pidetään nykyään tiimi- ja projektityöskentelyn ja niihin liittyvien ryhmätyötaitojen hallintaa. Tuotannon, liike-elämän ja palveluiden sektoreilla on havaittu tiimi- tai projektityöskentelyn muodot tehokkuutta lisääväksi tekijäksi. Lähiopetuksessa opiskelijan panos voi jäädä hyvin pieneksi, kun taas ryhmätyöskentelyssä hän voi tuoda vapaasti näkemyksiään esille ja pohdiskella yhdessä muiden kanssa erilaisia näkökantoja ja ratkaisumahdollisuuksia. (Tynjälä 2004, 94, 149.)

Lähiopetus on perinteinen kasvokkain tapahtuva opetusmuoto. Teoreettisen tiedon tarjoaminen on lähiopetuksen perusta. Opetuksessa käytettävät ongelmat ovat yleensä yhteen oppiaineeseen liittyviä, luonteeltaan rajattuja ja sovellusalueeltaan normaalisti suppeita. Ongelmaperustaisessa oppimisessa puolestaan ongelman muotoilun merkitys ja itse ratkaisuprosessin monet eri näkökulmat korostuvat. (Poikela 2003, 92–93.)

Ongelmalähtöisessä oppimisessä (Problem based learning, Pbl) opiskelijat kokoontuvat pienryhmissä ratkomaan tutorin ohjauksella tapausta, joka on tosielämässä mahdollinen tai tosielämään perustuva. Ryhmä määrittelee yhdessä tapauksen oppimistavoitteet, joita opiskelijat selvittävät itsenäisesti perehtymällä kirjallisuuteen ja muihin tietolähteisiin. Tämän jälkeen ryhmä kokoontuu niin sanottuun purkuistuntoon, jossa arvioidaan itsenäisesti opittua tietoa yhdessä. Tällä tavalla ryhmän toimintatavat ja oman oppimisen säätely parantuvat. Aikaisemmat käsitykset tapauksesta kehittyvät ja muuttuvat uuden tiedon avulla. Opettajan tehtävä on toimia ohjaajana, ei tarjota valmiita vastauksia. Tapauksen ratkaisu ei ole itsetarkoitus, vaan se toimii lähtökohtana uuden oppimiselle. (Lonka & Paganus 2004, 241–243.)

Suomalaisessa koulutusjärjestelmässä eri koulutusaloilla ja -tasoilla on luotu hyvin paljon verkkokursseja. Kurssin laatija voi laatia linkkiluettelon kohtalaisen hyvältä Internetin materiaalitajonnasta, mutta sen lisäksi kannattaa käyttää myös kirjallisuutta opiskelun tukena. Itseopiskelu vaatii vahvaa motivaatio-

ta ja itseohjautuvuutta. Huolimatta koulutustasosta tämä on hyvä tapa opiskella, jos koulutus tukee oppijaa riittävästi. (Salakari 2009, 111.)

Virtuaaliopetus on sähköisissä oppimisympäristöissä verkon kautta tapahtuvaa opetusta. Se voi tarkoittaa myös perinteisempää etä- ja monimuoto-opetusta. Opiskelija on opettajaan yhteydessä jonkin teknisen laitteen välityksellä. Hän suorittaa tehtäviä ja kommunikoi opettajan kanssa kirjoittamalla. Kasvokkain tapahtuvaa kontaktia ei ole välttämättä lainkaan. (Karjalainen, Alha & Jutila 2003, 62.)

Itsenäinen työskentely on oppikirjoihin ja muuhun opiskelumateriaaliin opettajan ohjeistuksella perehtymistä. Sopivan opiskelupaikan ja -rytmin opiskelija saa valita itse. Opettaja laatii itsenäisen työskentelyn tueksi opiskelua tukevaa lisämateriaalia. Opiskelija saa opettajalta ohjausta ja neuvoa itsenäisen työskentelyn aikana ja tarvittaessa myös tukiopetusta esimerkiksi sähköpostin välityksellä. (Itsenäinen työskentely 2009.)

Lähiopetusta kaivattaisiin lisää sekä JAMKin että MAMKin haastateltavien mielestä, sillä se on heidän mielestään tehokkaampi tapa oppia kuin etäopiskelu.

Semmosta perinteistä opetusta enemmän kaipaisin. Et opettaja seisoo luokan eessä ja kertoo, miten asiat on.

Mun mielestä kontaktiopetus on yksinkertaisesti tehokkaampaa kuin etäopiskelu.

Niin mää luulen, että jos halutaan oikeesti päästä oppimistuloksiin, niin se, et sulla on se porukka siellä luokassa... Ja sit sää teet jotain, vaikka ihan niitä tiliristikkokirjauksia, niin mää luulen, et se porukka oppii paljon paremmin ku se, joka niit tekee kotona tai jossain kirjastoss.

Et parempi vaan, kun ois sitä kontaktiopetusta, että on se joku, keltä kysyä aina, kun neuvoa tarvii.

Mun mielestä se on, että se pitää kiinni jotenkin sut koulussa ja sä oikeesti käytä sitä koulua, kun on noita lähituntejakin.

Virtuaalisesti suoritettavat opintojaksot herättävät ristiriitaisia tuntemuksia. Osa haastateltavista on sitä mieltä, että virtuaaliopinnot toimivat todella hyvin aiheiston ollessa kattava. Virtuaaliopintojen mielekkyyteen vaikuttaa myös se, että niitä saa tehdä silloin, kun itselle sopi. Toiset taas eivät pidä virtuaaliopinnoista lainkaan, eikä niistä heidän mielestään ”jää välttämättä mitään käteen”. Kokemukset itsenäisestä työskentelystä vaihtelevat. Osalla etätöitä ei ole juuri lainkaan, osa koki niitä olevan liiaksikin. Etätöiden vaikeutena pidetään niiden tekemistä, koska työt saatetaan tehdä viime hetkellä.

Itseopiskelu on ihan yes, mutta ei kaikkee saa laittaa opiskelijan omille harteille.

Siis mä olin silloin sitä mieltä..., vois opettaa kans jos ollaan opiskelemassa, eikä sitä et tehdään jotain harjoituksii ja kymmene keran toistoja..

Ryhmätöiden tekeminen koetaan haastateltavien keskuudessa yleisesti hie-
man hankalaksi. Jos opiskelijat saavat muodostaa ryhmänsä itse, yhteistyö sujuu paremmin kuin opettajan määrätessä ryhmän jäsenet. Ryhmätöissä työt eivät jakautuneet tasapuolisesti. Niiden tekemisestä ollaan jopa sitä mieltä, että on turhaa ”veivata” samaa asiaa tuntikausia.

Ryhmätöitten teko..., jos istutaan isolla porukalla ja mietitään jotain ongelmaa ja jauhetaan samoja ongelmia monta tuntia, niin se on mun mielestä ajanhukkaa.

Meillä tehtiin hirveesti ryhmätöitä, ryhmissä niitä etätöitä, ku sähän pystyt luistaan sieltä muitten siivellä, koska niitä sit oli.

Ja sillonhan se oli ainakin niin, et ne ryhmän tytöt teki..., lähes poikkeuksetta!

Parhaiten homma toimi, kun porukalla tehtiin joku isompi työ muun kurssin ohella, siitä oppi eniten.

Pbl on JAMKissa yleisesti käytössä oleva opetusmenetelmä. MAMKilaisille pbl on vieraampi käsite ja he pitävätkin kuulemansa kuvailun perusteella sitä tehokkaana ja mielenkiintoisena vaihtoehtona opetukseen. MAMKin opiskelijoista ne, joiden opinnoissa menetelmää on käytetty, pitävät sitä hyvänä, koska siinä joutuu miettimään itsekseen asioita.

JAMKin opiskelijoiden kokemuksen mukaan Pbl ei vastaa tarkoitustaan, eikä se sovi välttämättä joka paikaan. Pbl:ää on kokeiltu aiemmin valmistuneiden opiskeluaikaan taloushallinnon puolella, mutta siellä se ei toiminut lainkaan. Pbl:n vuoksi joudutaan yleisesti kirjoittamaan runsaasti raportteja, joiden arvioinnissa kiinnitetään liikaa huomiota ulkoasuun. Raporttien jatkuva kirjoittaminen ei takaa asian ymmärtämistä.

Mun mielestä se Pbl on vähän sellaista ajantuhlausta. Et sinä aikana, kun istutaan jossain ringissä ja leikitään, et pidetään kokousta, niin vois jo oppia jotain paljon muutakin.

Pbl:ää vois vähän miettiä, sopiiko se ihan kaikkeen. Ja sitten, jos raporttia raportin perään kirjoitetaan, mutta asiaa ei ymmärretä, niin onko sekään ihan fiksua.

Oppimisessa on konstruktivistisen käsityksen mukaan keskeistä nimenomaan merkitysten rakentaminen ja se edellyttää ymmärtämistä. Opetetuista asioista ei ole meille paljonkaan hyötyä, jos emme ymmärrä meille opetettuja asioita. (Tynjälä 2004, 43.)

Jokainen haastateltava kokee ammattikorkeakoulun opettajien olevan erittäin asiantuntevia. Kaikki opettajat eivät kuitenkaan haastateltavien mielestä osaa opettaa. Opetustapaan vaikuttavat opettajan persoonallisuus ja henkilökohtainen filosofia, joten opettajien tyyli opettaa voi vaihdella suuresti sen kuitenkaan vaikuttamatta oppimistuloksiin (Meriläinen 2002, 91). Näissä ajatuksissa korostuvat henkilökohtaiset mielipiteet ja henkilökemiat, joihin ei kuitenkaan tutkimuksessa perehdytä.

Siis hyvä opettajahan on sellanen, et se tuo sen asian opiskelijan tasolle, et se pystyy niin yksinkertaisesti selvittämään sen asian, että se opiskelija tajuaa. Sitten nostetaan sitä vaikeusastetta, että...

Ja kyllähän ammattikorkeakoulun opettajan vahvuus on myös se, et ne on ollu työelämässä ja on oikeesti tehny sitä...

Kauppilan mukaan (2007, 129, 138) hyvä opettaja auttaa opiskelijaa sisäistämään tavoitteita ja suuntaamaan energian mielekkäisiin oppimistehtäviin. Opettajan tehtäviin kuuluu ohjata oppimisprosessia sekä selventää tavoitteita ja ratkaisuvaihtoehtoja. Lisäksi hän auttaa opiskelijaa tehtävien hahmottamisessa. Opettaja voi omalla innostuneisuudellaan vaikuttaa myös opiskelijoihin.

Opetuksen taso on ihan kyllä oikein hyvä, ei oo mitään moitittavaa ja nimenomaan et on todella ammattitaitoo. Tai siis, nää ihmiset, jotka opettaa, niin todella tietää, mistä puhuu.

Opetus oli korkeatasoista ihan muutamaa tapausta lukuun ottamatta.

Opetuksen taso riippuu ihan opettajasta. Se vaihtelee hirveesti, ihan siis kauheesti.

Mun mielestä tuo opetuksen tasokin vähän vaihtelee: täällä on liuta hyviä opettajia ja taas sit on muutamia näitä, kelle ei oikein tuo opettaminen oikein natsaa.

Käytännönläheinen opetus on sellaista, missä opiskelija saa ratkaista itse ongelmia ja oppia tekemällä. Opiskelijan pitää pystyä näkemään teorian ja toiminnan yhteys tavoitteisiin, tämän vuoksi niiden tulee kulkea opetuksessa rinnakkain (Kauppila 2007, 164–165). Käytännönläheisyyttä pohdittaessa nousee esiin ajatus eräänlaisesta työelämään tutustumistoiminnasta (TET), jossa opiskelija saa tietoa ammattiin kuuluvista työtehtävistä. Opetuksen koetaan olevan enimmäkseen käytännönläheistä, mutta sen toivotaan olevan vieläkin käytännönläheisempää. Esiin tulee myös päinvastainen näkemys, jossa opetukseen kaivataan enemmän teoriaa. Opetuksen käytännönläheisyyttä/teoreettisuutta pohdittaessa opettajan merkitys nousee jälleen esille.

Että enemmän esimerkkejä ihan oikeista firmoista. Vaikka joku kävis kertomassa monellakin kurssilla, et mitä palkanlaskija tekee, laskeeko se vaan palkkoja vai mitä se tekee. Et ehkä jokin TET-pätkä tavallaan, jos vois käydä olemassa jossain firmassa, niin näkis, mitä siellä tehään. Miten ne tietokoneohjelmia siellä käyttää, mitä tehtäviä on, miten rankkaa on. Ne ois hirveen hyviä, ois vaikka viis paikkaa, mitkä ois erilaisia.

Sekä että. Et kyllähän se nyt, kun on töissä, niin huomaa, miten teoreettista se kuitenkin on. Et vaikka jotain harjoituksia tehään

jollekin leikkiyrityksen varjolla, niin eihän ne nyt oo tosielämää vastaavia. Kyllä se on varmaan 90 % sitä teoriaa vaan. Sais olla käytäntöä näissä opetuksissa enemmän.

Ja joskus ois voinut jopa ollakki vähän enemmän sitä teoriaa, että ois ehkä ymmärtäny enemmän sitä, mitä tekee.

Täällä oli näin äkkiseltään muistettuna kaks sellaista opettajaa, joilla oli niin tuoreessa muistissa käytännön työ, niiden opetukselta näkyi se käytännönläheisyys.

Opiskelijat kaipaavat opintoihin lähiopetusta, koska teorian oppimisen koetaan olevan silloin tehokkaampaa kuin itseopiskelun, johon ei uskottu riittävän tarpeeksi motivaatiota. Pbl parantaa opiskelijoiden ongelmanratkaisutaitoja, joita tarvitaan käytännön työelämässä. Pbl tuntuu kuitenkin kadottaneen ydinajatuksensa ja se keskittyy liiaksi raportteihin ja niiden ulkoasuun. Ryhmätöiden tekeminen opiskeluaikana on tärkeää työelämässä vaadittavien sosiaalisten taitojen kannalta, tästä huolimatta opiskelijat eivät nähneet niiden tekemistä mielekkääksi.

Opettajien asiantuntijuutta pidetään hyvänä, sen sijaan osan opetustaitoa kritisoidaan. Opetus on haastateltavien mielestä hieman liian teoreettista, siihen kaivataan lisää käytännönläheisyyttä. Tässä asiassa opettajan merkitys korostuu.

5.4 Koulutus ja työelämä

Harjoittelu kuuluu pakollisena osana liiketalouden opintoja kaikissa ammattikorkeakouluissa. Jyväskylän ammattikorkeakoulussa (JAMK) harjoittelun tavoitteena on oppia ammattialan toimintamalleja, kartuttaa käytännön työelämätaitoja sekä kehittää omaan työhön liittyviä tehtäviä. Harjoittelun ajankohdan opiskelija saa valita itse, kunhan on suorittanut ensin perusopinnot (60 op) ja ammattiopintoja 60 opintopisteen verran. Hyväksytystä harjoittelusta saa 30 opintopistettä. Useammassa osassa suoritettu harjoittelu vaatii noin 750 työtuntia. Harjoittelu kannattaa keskittää opintojen loppuvaiheeseen, ja se tulee tehdä opiskeluaikana. (Harjoittelu1. 2009.)

JAMKissa harjoittelujaksoon kuuluvan orientaatiojakson tarkoituksena on antaa ohjausta ja neuvoja harjoittelupaikan löytämisessä ja muissa harjoitteluun liittyvissä asioissa. Ennen harjoitteluun lähtöä opiskelijan on osallistuttava harjoitteluseminaariin, jossa tradenomit saavat infoa sopivista työtehtävistä ja yrityksistä. Opiskelija hankkii harjoittelupaikan yleensä itse. (Mt.)

Ennen harjoittelun alkua JAMKissa tehdään harjoittelusuunnitelma/-sopimus. Harjoittelulle nimetään oppilaitoksesta ohjaaja. Ohjauksen tarkoituksena on huolehtia oppimistavoitteiden ja työtehtävien määrittelystä, joiden tulee tukea opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman toteutumista ja palvella koulutusohjelman tavoitteita. Työpaikan puolesta harjoittelulle on oma ohjaaja. Ennen harjoittelun arviointia opiskelijan pitää palauttaa loppuraportti ja työtodistusjäljennös ohjaajalle sekä kertoa harjoitteluseminaarissa muille opiskelijoille kokemuksiaan harjoittelujaksolta. (Mt.)

Harjoittelun tavoitteena JAMKissa on, että opiskelija pystyy soveltamaan oppimaansa käytäntöön, kehittyä ammatillisesti sekä luo suhteita tuleviin työnantajiin. Harjoittelujaksolla voi olla vaikutusta opiskelumotivaatioon. Joka tapauksessa siitä saa realistisen kuvan alan työtehtävistä. (Harjoittelu2. 2009.)

Mikkelin ammattikorkeakoulussa (MAMK) harjoittelu muodostuu 10 opintopisteen laajuisesta perusharjoittelusta ja 20 opintopisteen laajuisesta ammattiharjoittelusta. Perusharjoittelu suoritetaan liiketalouden alaan liittyvissä tehtävissä ja sen tavoitteena on tutustuttaa opiskelija työelämään. (Opinto-opas 2008–2009. 2008, 145.) Ennen työharjoittelua tehdään harjoittelusuunnitelma ja harjoittelusta tehdään raportti, jonka hyväksymisen jälkeen saa suorituserkin (Perustyöharjoittelu 2009).

Syventävä työharjoittelu suoritetaan MAMKissa opiskelijan erikoistumisalan tehtävissä (Opinto-opas 2008–2009. 2008, 145). Harjoittelun avulla pyritään syventämään opiskelijan taitoja, valmentamaan alan työtehtäviin sekä tukemaan ja täydentämään koulutusta. Vaihtoehtoisista ammattiopinnoista pitää olla suoritettuna vähintään 15 opintopistettä, ennen kuin syventävän työharjoittelun voi aloittaa. Ennen harjoittelua tehdään harjoittelusuunnitelma. Sen

jälkeen opiskelija laatii harjoittelun toteutumisesta ja onnistumisesta kirjallisen raportin, jonka hän esittää harjoitteluseminaarissa suullisesti. Suoritusmerkinnän saa, kun kaikki osasuorituksen on hyväksytty. (Syventävä työharjoittelu 2008.)

Opintoihin sisältyvä työharjoittelujakso koetaan haastattelijoiden keskuudessa todella tärkeäksi osaksi opintoja. Heidän mielestään teoriapohja ei pelkästään riitä, mutta se on välttämätön perusta käytännölle. Kaikkien haastateltavien mielestä käytäntö opettaa. Harjoittelujakson pituutta pidetään sopivana. Osan mielestä se saisi olla pidempikin, mutta se ei kuitenkaan saisi vaikuttaa opintojen ohjeaikaan.

Mitä enemmän on harjoittelua, sitä paremmat lähtökohdat työelämälle.

Sehän se, siks mää itte jotain ymmärränkin. Sehän se on tärkeintä koko koulussa. Totta kai teoriapohja on tosi tärkeä, mutta ei sillä tee yhtään tilinpäätöstä, sillä teoriapohjalla.

Haastateltavat ovat tyytyväisiä valitsemaansa harjoittelujakson ajankohtaan, jonka he saavat itse päättää. Esiin nousee kuitenkin ajatus harjoittelujakson suorittamisesta opinnäytetyön teon jälkeen. Tämä siksi, ettei opinnäytetyön tekeminen ja valmistuminen viivästyisi, jos mahdollisesti työllistyisikin harjoittelupaikkaan. Suurin osa haastatelluista työllistyi työharjoittelupaikkaansa valmistumisensa jälkeen.

MAMKissa koetaan hyvän harjoittelupaikan saanti ongelmalliseksi. Oppilaitos auttaa opiskelijoita harjoittelupaikan löytämisessä aktiivisesti. Mikkelissä eletään kuitenkin niin pienellä talousalueella, että koulutusta vastaavan harjoittelupaikan löytyminen on kovan työn takana. Jyväskylässä haastatelluilla ei ollut ongelmia harjoittelupaikan löytämisessä. Hyvän harjoittelupaikan merkitystä korostetaan, ja sellaiseen kannattaa mennä jopa ilman palkkaa.

Kaikki ei vaan päässyt harjoittelemaan sellaiseen paikkaan, missä tehdään kirjanpitoitöitä.

Työharjoittelujakson sijoittamisesta opintoihin ollaan kahta mieltä. Mikäli työharjoittelujakso suoritettaisiin mahdollisimman aikaisessa opintojen vaiheessa, olisi käytännön työstä hyötyä opinnoissa. Harjoittelujakson suorittamisen taas mahdollisimman myöhäisessä vaiheessa opintoja katsotaan hyödyntävän käytännön työharjoittelua laajan teoriapohjan muodossa.

Täällä opetettiin vaan teoria ja tuo käytäntö tuolla yrityksissä on vähän muuta... niin mää oon sitä mieltä... siis ei ainakaan ensimmäisen vuoden jälkeen harjottelusta ei ole mitään riemua... toisen vuoden jälkeen ehkä. Siis kun on sitä teoriapohjaa, niin saa siitä harjottelusta paljon enemmän irti.

Mä oon sitä mieltä, et mitä myöhemmin sen parempi. Ja mielummin niin, et on opinnäytetyö tehty, niin siin vaihees ei käy niin, et työllistyy liian nopeesti ja opinnäytetyö jää roikkuun.

Koulutuksen anti työpaikalle uuden tietotaidon muodossa koetaan pääsääntöisesti hyvin vähäiseksi. Tietokoneohjelmien hyödyntäminen (esimerkiksi Excel-taulukot) ja tiliristikoiden käyttö ovat asioita, joita useat haastateltavat kokevat voivansa hyödyntää työpaikoillaan koulutuksen ansiosta. Esiin nousee kuitenkin myös tapauksia, joissa työpaikalla on lähdetty liikkeelle ihan tyhjältä pöydältä, jolloin kaikki tietotaito on peräisin koulutuksen ajoilta.

Kyllä, käytännön omaisessa työssä. Työpaikalla on korkeesti koulutettua porukkaa, tietoo vaihdetaan, kun kaikilla on omaa tietotaitoa. Konkreettisenä esimerkkinä mainitsisin Excel-taulukot, joita tehdään joillekin asiakkaille.

Työharjoittelujakson tavoitteena on, että opiskelija osaa soveltaa oppimaansa käytäntöön, syventää taitojaan sekä luo suhteita tuleviin työnantajiin. Tässä onkin onnistuttu, sillä opiskelijat työllistyvät helposti harjoittelupaikkaansa. Koulutuksen koetaan antavan vankan teoriapohjan työelämälle. Haastatellut kokevat voivansa tuoda työpaikalleen uutta osaamista koulutuksesta vain tietokoneohjelmien käyttöön liittyen.

5.5 Vaikutusmahdollisuudet

Kauppilan (2007,187) mukaan opiskelijat tiedostavat voivansa tehdä aloitteita sekä osallistua ja vaikuttaa omaan oppimiseen ja opetusohjelman toteuttamiseen. He ymmärtävät opetuksen tavoitteet ja voivat kertoa näkemyksiään opetussuunnitelman toteuttamisesta. Opiskelijoiden mielipiteet ja valinnat ovat arvostettuja ja tuettuja. Nyt tehdyssä tutkimuksessa haastatellut olivat kuitenkin asiasta eri mieltä.

Kuten kohdassa 2.2 kerrotaan, ammattikorkeakouluissa on käytössä opiskelijapalautejärjestelmä OPALA. Sen avulla valmistuvilta opiskelijoilta kerätään palautetta muun muassa työharjoittelun, opetuksen ja ohjauksen onnistumisesta sekä työllistymistilanteesta. Palautetta hyödynnetään esimerkiksi koulutuksen arvioinnissa ja suunnittelussa. (Tietoa Opala-järjestelmästä 2009.)

JAMKista valmistuneet haastateltavat eivät koe pystyvänsä vaikuttamaan koulutuksen kehittämiseen millään tavalla, vaikka palaute annetaankin joka opintojaksosta. MAMKin haastateltavat ovat samoilla linjoilla. Mielipiteitä kysellään ja kuunnellaan, mutta niiden vaikutusta epäillään. Ainoastaan opiskelijajärjestössä toimivat haastateltavat kokevat pystyneensä vaikuttamaan asioihin opiskeluaikanaan.

Meillähän oli joka kurssin jälkeen se kurssipalautejuttu, se oli jokaisen pakko antaa, kurssista ei saanut pisteitä ennen kuin se oli annettu. Mun mielestä se oli ihan hyvä juttu. Toteutustapa ei välttämättä ole hyvä, kun se lomake jaetaan tentin yhteydessä, niin kukaan ei viitti siihen paljon mitään enää laittaa, kun se ei vaikuta heihin enää millään lailla. En huomannut ainakaan sinä aikana, kun opiskelin, että olis tapahtunut sellaisia muutoksia, kuin mitä ite olin ehdottanut.

MAMKin haastatteluissa selviää, etteivät opiskelijat välttämättä uskaltaneet kertoa rehellistä mielipidettään opintojaksopalautteissa. Koska arvosana on vielä saamatta, kriittisen palautteen pelätään aiheuttavan hankaluuksia loppuopinnoissa. Kunnon palautteen antaminen ei edes kiinnosta, koska siitä ei koettu olevan enää itselle hyötyä.

Kurssipalaute piti antaa, mutta mä luulen, että jotenkin sitä ei uskaltanut ihan rehellisesti sitä palautetta antaa. Et en tiää, et onks tää siinä mielessä nuoleskelija, et jos kurssista ei oo vielä saatu arvosanaa ja meidän naamat on niin tarkkaan mielessä, et ne kemia sen opettajan kanssa aika paljon vaikuttaa, kun saman opettajan kanssa ehkä tehään se lopputyökin, niin sitä mielellään pitäis ne välit kunnossa. Valitettavasti näin ihan rehellisesti, et kylä tuli jätettyä yli puolet pois sen takia, et pääsee helpommalla.

Haastatellut eivät uskoneet antamansa palautteen vaikuttavan koulutuksen kehittämiseen millään tavalla. Ainakaan opiskeluaikana ei muutoksia havaittu.

6 POHDINTA

Ammattikorkeakoulutusta kehitetään jatkuvasti vastaamaan kansainvälistyvän maailman koulutukselle ja tutkimukselle asettamiin haasteisiin. Bolognan sopimus luo pohjan tälle kehitystyölle. Sen avulla pyritään yhtenäistämään koulutusjärjestelmiä Euroopassa ja helpottamaan muun muassa liikkuvuutta ja työllistymistä alueella.

Opinnäytetyössä tutkittiin haastateltujen tradenomien kokemuksia koulutuksesta ja sen työelämävastaavuudesta. Aihe on aina ajankohtainen, kiinnostava ja jatkuvaa kehitystä vaativa. Opinnäytetyön tekijöille aihe on tuttu, sillä he suorittavat samaa tutkintoa. Tutkimuksen teoriaosuus rakentui haastatteluista saadun aineiston pohjalta. Lähdeaineistoksi valittiin mahdollisimman tuoretta materiaalia, millä varmistettiin tiedon ajantasaisuus. Työn rajaus tuotti hieman hankaluuksia, sillä aineistoa kertyi laajempaakin käsittelyä varten. Aineistoa jätettiin paljon käyttämättä, sillä tutkimuksessa käytiin läpi vain tärkeimmät esiin nousseet teemat.

Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä valittiin sen vuoksi, että aiheesta haluttiin syvempää tietoa pintapuolisen tarkastelun sijaan. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä on kuitenkin hyvin työläs toteuttaa. Vaadittavien haastattelujen määrää ei voi ennalta arvioida, sillä aineiston kylläntymistä ei voi etukäteen tietää. Haastattelujen litterointi oli kaikkein työläin vaihe tutkimuksen toteuttamisessa. Runsaasta työmäärästä huolimatta menetelmä oli palkitseva, sillä työssä käsitellään haastateltavien aitoja kokemuksia tutkittavasta aiheesta. On syytä huomata käytetyn menetelmän olevan tulkintaan perustuva, ei siis ole olemassa yhtä ainoa oikeaa tulkintaa.

Haastateltavien valinnassa kiinnitettiin huomiota erityisesti heidän kykyynsä arvioida koulutusta työelämän näkökulmasta. Kaikille haastatelluille esitettiin samat kysymykset ja tutkimustulokset perustuvat pelkästään heidän mielipiteisiinsä. Tekijät eivät vaikuttaneet vastauksiin millään tavalla, vaikka oli vaikeaa työntää syrjään omat mielipiteensä ja ajatuksensa aiheesta. Tutkimustuloksia ei voida yleistää koskemaan kaikkia taloushallinnon tradenomeja. Ne kertovat

kuitenkin haastateltujen kokemuksista luotettavasti, mitä haluttiin korostaa lainaamalla suoraan haastateltujen omia ajatuksia. Tutkimuksen luotettavuutta pyrittiin lisäämään myös mahdollisimman tarkalla tutkimustavan raportoinnilla. Tutkimustuloksia pyrittiin käsittelemään myös aikaisempien tutkimustulosten valossa sekä tekemään vertailuja niiden välillä.

Koulutuksen tärkeimpänä kehityskohteena haastatellut näkivät ohjauksen opintojen eri vaiheissa. Opintojen alkuvaiheen ohjaukseen oltiin tyytyväisiä, mutta sen jälkeen ohjaus oli oman aktiivisuuden varassa. Harjoittelua varten ei koulun puolelta saatu ohjausta lainkaan, mutta työnantajan ohjaukseen oltiin erittäin tyytyväisiä.

Koko opiskeluaika tiivistyy opinnäytetyöhön, jossa opiskelija soveltaa oppimaansa tekemällä koulutusalaan liittyvän tutkimus- tai kehitystyön. Tätä työtä varten hyvä ohjaus olisi välttämätöntä. Haastateltavat kritisoivat kuitenkin voimakkaasti saatua opinnäytetyön ohjausta. Kunnon rakentavaa palautetta ei saa, vaikka sitä pyytää. Jotkut ohjaajat ovat liian varovaisia luotsaamaan opiskelijoita kohti päämääräänsä. Tekovaiheessa saatu palaute ei vastaa työn lopullista arviointia.

Ammattikorkeakouluista annetun asetuksen säädös siitä, että opiskelijoita tulee ohjata myös työelämäyhteyksiin ja tutkimukseen liittyvissä asioissa, ei tutkimuksen perusteella näytä toteutuvan. Samaan tulokseen on päädytty Markkulan tutkimuksessa (luku 4), jossa myös todetaan ohjausta kaivattavan lisää harjoitteluun ja opinnäytetyöhön liittyen. Lisäksi tutkimuksesta käy ilmi, että ohjaus loppuu kuin seinään opintojen alkuvaiheen jälkeen.

Vaikka JAMKin haastateltavat kokivat opintojen ohjauksen olevan pääosin puutteellista, näyttää oppilaitoksen tavoite opiskelijan valmistumisesta ohjeajassa ja työllistymisestä heti valmistuttuaan silti toteutuvan. MAMKissa opiskelijat olivat varsin tyytyväisiä opintojen ohjaukseen, joten ohjauksen tavoitteiden opiskelijoiden sitoutumisen edistämisestä, yksilöllisten uravalintojen tukemisesta sekä osaamistavoitteiden saavuttamisesta voidaan katsoa toteutuvan.

Opintojaksotarjontaan oltiin tyytyväisiä Collianderin ja Hämäläisen (1998) sekä Markkulan (2006) tutkimuksissa. Tämän tutkimuksen haastatellut olivat samaa mieltä opintojaksotarjonnasta. Opintojaksojen ajoitukset olivat kuitenkin aiheuttaneet jonkin verran hankaluuksia, mihin ratkaisu voisi löytyä opintojen tehokkaammasta ohjauksesta. Myöskään työmäärä ja siihen kuluva aika ei vastannut opintojaksosta saatavia opintopisteitä. Taloushallinnon opintojaksoja pidettiin vaativampina verrattuna muihin suuntautumisvaihtoehtoihin. Opettajan merkitys korostui opintojaksojen toteutuksen suunnittelussa ja se tuli esiin myös suuntautumisvaihtoehtojen vaativuuksien vertailussa.

Molempien tutkimuksessa mukana olleiden ammattikorkeakoulujen (JAMK ja MAMK) tavoitteena on pyrkiä kansainvälisyyteen. Haastateltavien mielestä kielitaito on tarpeellinen nyky-yhteiskunnassa. JAMKissa kielitaitoa pyritään edistämään pakollisilla vieraskielisillä opintojaksoilla, MAMKissa ne eivät kuulu liiketalouden koulutusohjelmaan lainkaan. MAMKissa vieraskielisiä opintoja voi suorittaa erikseen niin sovittaessa englanninkielisissä koulutusohjelmissa, mikä on mahdollista myös JAMKissa. Vieraskielisiä opintojaksoja pidettiin hyvänä asiana, mutta niiden tulisi perustua vapaaehtoisuuteen.

Opiskelijan saaman palautteen merkitystä ei pidä aliarvioida. Etenkin opintojen alkuvaiheessa puuttuva palaute saattaa johtaa jopa opintojen keskeyttämiseen. Palautteessa tulee ilmetä vaatimusten kuvaus, opiskelijan senhetkinen taso sekä kehittämistä vaativat asiat. Palautteen antaminen riippuu opettajasta, mutta yleisesti siinä koettiin olevan parannettavaa. Opiskelijat eivät koe pystyvänsä kehittymään tarpeeksi ilman kunnollista palautetta töistään.

Opettajan merkitys korostuu myös opintojaksojen arvioinneissa. Osalla arvosana määräytyy pelkän tenttimenestyksen mukaan, osa ottaa huomioon myös tuntiaktiivisuuden ja etätyöt. Haastateltujen mielestä arviointiperusteiden tulee olla yhteneväiset koulutusohjelman kaikilla opettajilla. Arvioinnissa tulee huomioida henkilökohtainen edistyminen. Eettisesti hyvä arviointi huomioi kokonaisuuksia.

Vuorisen ja Valkosen (2005) tutkimuksessa oltiin tyytymättömiä opettajien heikkoon opetustaitoon sekä puutteelliseen pedagogiseen osaamiseen. Nyt tehdyn tutkimuksen tulokset olivat samansuuntaisia. Opettajien ammattitaitoa kritisoitiin Markkulan (2006) sekä Collianderin ja Hämäläisen (1998) tutkimuksissa. Tässä tutkimuksessa haastatellut tradenomit sen sijaan eivät kyseenalaistaneet opettajien asiantuntijuutta. Opettajien tietoja pidettiin ajantasaisina ja niihin luotettiin.

Opetusmenetelmien käytännönläheisyyteen oltiin tyytyväisiä sekä Collianderin ja Hämäläisen (1998) että Vuorisen ja Valkosen (2005) tutkimuksissa. Markkulan (2006) tutkimuksen mukaan koulutus koettiin liian teoreettiseksi. Tulosta arvioitaessa pitää kuitenkin huomioda tutkimusten koskevan kaikkia ammatti- korkeakouluopintoja, minkä vuoksi se ei välttämättä ole verrannollinen suoraan tähän tutkimukseen. Nyt haastateltujen mielestä opetus oli liian teoreettista, ja siihen kaivattiin käytännönläheisyyttä. Tässäkin asiassa opettajan merkitys korostui.

Haastatellut tradenomit kaipasivat opintoihin lähiopetusta, koska työelämää varten tarvitaan teoriapohjaa. Lähiopetuksen koettiin olevan myös tehokkaampaa kuin itseopiskelun. Pbl ja ryhmätyöt luovat pohjaa käytännön työelämälle, jossa tarvitaan ongelmanratkaisu- sekä tiimityötaitoja. Haastateltujen mielestä nämä yhteistoiminnalliset oppimismuodot eivät vastanneet tarkoitustaan. Vuorisen ja Valkosen (2005) tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että opiskelijat kokivat oppivansa parhaiten opinnoissa toteutettujen käytännön harjoitteiden avulla. Tällaisia harjoitteita kaipasivat myös tämän tutkimuksen haastatellut opintoihinsa.

Vuorisen ja Valkosen (2005) seurantatutkimuksessa oltiin yleisesti tyytyväisiä harjoittelun asemaan koulutuksessa. Työharjoittelujakson avulla luodaan suhteita työnantajiin. Harjoittelun aikana pystytään soveltamaan koulutuksen aikana opittua käytäntöön ja syventämään taitoja. Haastatellut kokivat pystyneensä harjoittelussa osoittamaan työnantajalle osaamisensa, ja sen johdosta he työllistyivät helposti harjoittelupaikkaansa. Opiskelijalle on asetettu osamistavoitteita AMK-tutkinnon yleisissä kompetensseissa (taulukko 1). Niiden

mukaan opiskelija hallitsee valmistuttuaan muun muassa aloitteellisen ja kehittävän työtavan sekä kykenee ongelmanratkaisuun ja päätöksentekoon työssään. Haastateltujen työllistymisen perusteella näyttäisi, että nämä tavoitteet on suurelta osin saavutettu.

Haastatellut kokivat tuoneensa työpaikalleen vain vähän uutta tietotaitoa. Selaiseksi on kuitenkin osoittautunut tietokoneohjelmien käyttö, jota tänä päivänä tarvitaan joka paikassa. Esimerkiksi opinnoissa ehdottomasti osattava Excel-taulukkolaskentaohjelma on osoittautunut tarpeelliseksi myös työelämässä.

Nyt tehdyn tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että opiskelijoiden mielestä heidän mielipiteitään ei huomioitu millään tavalla koulutuksen kehitystyössä. Vaikka heiltä pyydettiin palautetta joka opintojakson päätyttyä, he eivät huomanneet toivomiaan muutoksia tapahtuneen opiskeluaikanaan. Kovin kriittistä palautetta ei kuitenkaan uskallettu edes antaa, koska sen pelättiin vaikuttavan opintojakson lopulliseen arviointiin. Myös Markkulan (2006) tutkimuksessa nousi esiin epäilyksien annettun palautteen hyödyntämisestä.

Haastatellut saivat mahdollisuuden vapaaseen sanaan haastattelun päätteeksi. Suurimpana aiheena nousi esiin opinnäytetyön ohjaus. Huolimatta valmistumisajankohdasta ohjauksen puutteellisuus ei ole unohtunut. Lisäksi haastatellut halusivat nimetä opettajia, joiden opetustapa oli miellyttänyt heitä.

Ammattikorkeakoulut näyttävät pysyneen hyvin mukana yhteiskunnan ja työelämän muutoksissa. Opiskelijat kokivat saavansa vankan tietoperustan mukaansa työelämää varten. He työllistyivät helposti heti valmistumisensa jälkeen koulutusta vastaavaan ammattiin. Tradenomin työtehtäviin sisältyy runsaasti päätetyöskentelyä, joten tietotekniikan nopea kehittyminen tuo oman haasteensa koulutukselle. Opintojen aikana saadaan valmiudet käyttää eri tietokoneohjelmia, joita voidaan hyödyntää työelämässä tehokkaasti. Tiedonkulun nopea sähköistyminen on aikaansaanut sen, että koulutus ei ole ajantasaista kaikilta osin. Sähköisen taloushallinnon opetusta tulisi kehittää vastaamaan työelämän tarpeita, ja pelkkä teoretieto aiheesta ei takaa käytännön osaamista.

Kansainvälistymisen vaatimukset osataan huomioida ammattikorkeakouluissa hyvin. Opiskelijalla on mahdollisuus vieraskielisten opintojen lisäksi lähteä joko vaihtoon tai työharjoitteluun ulkomaille. Oppilaitokset ovat onnistuneet luomaan todella laajan yhteistyöverkoston ulkomaisiin ammattikorkeakouluihin.

Tradenomikoulutus näyttää tutkimuksen perusteella olevan hyvin arvostettu työnantajien keskuudessa, sillä ketään haastatelluista ei pyydetty esittämään tutkintotodistustaan työhaastattelun yhteydessä.

6.1 Kehitysehdotuksia

Kehitysehdotuksista esiin tuodaan vain tärkeimmiksi koetut ja joiden toteuttamisen uskotaan olevan käytännössä mahdollista suhteellisen pienellä panoksella.

Tutkimuksessa haastatellut nostivat esiin kaksi kehitysehdotusta. Sähköisen taloushallinnon opetus ei ole heidän mielestään tällä hetkellä ajantasaista, vaan siitä pitäisi ehdottomasti järjestää erillinen opintojakso. Pelkkä teoriaopetus ei tässäkään yhteydessä riitä, sillä käytännön avulla opitaan parhaiten. Yleisesti koulutukseen halutaan saada lisää käytännönläheisyyttä TET-tyylisten toiminnan avulla. Opiskelijoita askarruttaa, mitä heidän toimenkuvaansa tulee kuulumaan työpaikalla. TET-jaksolla opiskelija pääsee seuraamaan aitoa työn tekemistä ja saa kuvan mahdollisimman monen tyyppisistä työtehtävistä osallistumatta itse varsinaiseen työntekoon. TET-jakso toteutetaan hyvissä ajoin ennen varsinaista opintoihin liittyvää työharjoittelujaksoa.

Tutkimustulosten perusteella koulutukseen kaivataan lisää käytännönläheisyyttä. Kummiyritysten kanssa yhdessä toteutetut todelliset projektit mahdollistaisivat tämän. Esimerkiksi kirjanpito-opintojen loppuvaiheessa opiskelijat kykenevät tekemään opettajan ohjauksella tällaisen kummiyrityksen kirjanpidon. Oppiminen on tässä tapauksessa tehokkainta pienryhmissä. Kummiyritysten avulla saadaan koulutus vastaamaan paremmin työelämän tarpeita.

Ohjausta tulee kehittää tutkimustulosten nojalla lähes kaikissa vaiheissa opintoja. Haastateltavien mielestä ohjauksen saaminen riippuu liikaa omasta aktiivisuudesta. Ratkaisu opintojen ohjauksen ongelmiin voi olla esimerkiksi kerran kuukaudessa tutor-opettajan koko ryhmälleen pitämä tilaisuus, jossa opiskelijoita ohjataan heidän haluamissaan asioissa. Tutor-opiskelijat voivat olla myös aktiivisempia ja kysellä aika ajoin omiin ryhmiinsä kuuluvilta opiskelijoilta kulumisia.

6.2 Jatkotutkimusaiheita

Opinnäytetyön tuloksista kävi ilmi opiskelijoiden tyytymättömyys koulutuksen aikaiseen ohjaukseen. Jyväskylän ammattikorkeakoulu on rakentanut uuden ohjausjärjestelmän (Ohjaus 2009), jonka avulla pyritään helpottamaan opiskelijoiden edistymistä opinnoissaan kohti osaamis- ja tutkintotavoitettaan (Koulutus 2008, 7). Opiskelijoiden mielipiteitä uuden ohjausjärjestelmän vaikutuksesta ohjauksen tasoon voidaan jatkossa tutkia toistamalla nyt tehty tutkimus. Opinnäytetyön avulla voidaan selvittää, onko Ohjaus 2009 edennyt toivotulla tavalla ja ovatko opiskelijat tyytyväisempiä ohjaukseen.

Tässä tutkimuksessa on kartoitettu valmistuneiden tradenomien mielipiteitä koulutuksesta ja sen työelämävastaavuudesta. Työtä tehtäessä havaittiin, että voi olla tarvetta lähestyä myös työnantajia ja tiedustella heidän mielipiteitään ammattikorkeakoulusta valmistuneiden tradenomien selviämisestä työelämässä. Luoko koulutus hyvän pohjan työelämää varten ja millaista osaamista tradenomit tuovat työpaikoille? Hyvän lisän tutkimukseen toisi työnantajien mielipiteet siitä, onko työelämän kannalta huomattavissa selviä eroja merkonomin, tradenomin ja ekonomin valmiuksilla.

Bolognan sopimuksen avulla pyritään yhtenäistämään eurooppalaista koulutusjärjestelmää. Eurooppalaiseen yhteistyöoppilaitokseen vaihtoon lähtevä tradenomiopiskelija voisi tutkia kyseisen ammattikorkeakoulun vastaavan koulutusalan metodeja.

6.3 Lopuksi

Tutkimuksen tekijät haluavat kiittää toimeksiantajaa siitä, että tämä mahdollisti työn tekemisen aiheesta, johon tekijöillä oli mielenkiintoa. He haluavat kiittää JAMKia koulutuksen suomista valmiuksista suoriutua tämän kaltaisesta tehtävästä sekä MAMKia yhteistyöhalukkuudesta. Kiitoksen ansaitsevat myös tutkimukseen osallistuneet tradenomit vaivannäöstään ja mielenkiinnostaan tutkimusta kohtaan. Suurimman kiitoksen ansaitsee kuitenkin opinnäytetyön ohjaaja, Anne Eskola, joka on ohjeistanut tekijät suoriutumaan työstään parhaalla mahdollisella tavalla.

Ihmiseksi kasvaminen on monitahoinen prosessi. Siinä ei ole merkitystä ainoastaan sillä, mitä ihminen oppii, vaan myös sillä, miten ihminen oppii. (Kauppila 2007, 193.)

LÄHTEET

Aho, L. 2009. ECTS-järjestelmä Turun yliopistossa. Turun yliopiston sivusto. Viitattu 3.10.2009. [Http://www.utu.fi/opiskelu/kv/ects/ects.html](http://www.utu.fi/opiskelu/kv/ects/ects.html).

AMK-hallituksen päätöksiä 5.12.2008. Mamkin sivusto. Viitattu 28.8.2009. [Http://www.mamk.fi/singlenewsinfo.asp?menu_id=64&id=1751&selected=64&companyId=1](http://www.mamk.fi/singlenewsinfo.asp?menu_id=64&id=1751&selected=64&companyId=1).

Amkota 2009 -käsikirja. 2009. Elektroninen aineisto. Viitattu 10.10.2009. [Http://209.85.129.132/search?q=cache:k8QzJCEAZ3oJ:amkota2.csc.fi:8080/p/portal/url/ITEM/1E576C1A3B2D4057E0440003BAF792D5+amkota+k%C3%A4sikirja+2009&cd=3&hl=fi&ct=clnk&gl=fi](http://209.85.129.132/search?q=cache:k8QzJCEAZ3oJ:amkota2.csc.fi:8080/p/portal/url/ITEM/1E576C1A3B2D4057E0440003BAF792D5+amkota+k%C3%A4sikirja+2009&cd=3&hl=fi&ct=clnk&gl=fi).

Ammattikorkeakoulujen hallinto, ohjaus ja rahoitus. 2009. Opetusministeriön sivusto. Viitattu 14.10.2009. [Http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahoytus/?lang=fi](http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahoytus/?lang=fi).

Ammattikorkeakoulujen kehittäjäverkosto KeVer. 2009. Suomen virtuaaliammattikorkeakoulu -sivusto. Viitattu 12.10.2009. [Http://www.amk.fi/sidosryhmat/veha/kever.html](http://www.amk.fi/sidosryhmat/veha/kever.html).

Ammattikorkeakoulujen tutkimus ja kehitystyö. 2009. Opetusministeriön sivusto. Viitattu 14.10.2009. [Http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/tutkimus-_ja_kehitystyoe/?lang=fi](http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/tutkimus-_ja_kehitystyoe/?lang=fi).

Ammattikorkeakoulutus ja sen kehittäminen. 2009. Opetusministeriön sivusto. Viitattu 14.10.2009. [Http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/?lang=fi](http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/?lang=fi).

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden yleiset kompetenssit. 2006. Ncp-sivusto. Viitattu 12.10.2009. [Http://www.ncp.fi/ects/materiaali/Yleiset%20kompetenssit%20tutkintotasoyttain%2019042006.pdf](http://www.ncp.fi/ects/materiaali/Yleiset%20kompetenssit%20tutkintotasoyttain%2019042006.pdf).

Arviointi. 2009. JAMKin sivusto. Viitattu 20.10.2009. [Http://www.jamk.fi/opiskelijoille/opinto-opas/opiskelunvaiheet/suorittaminen/opintojaksonarviointi](http://www.jamk.fi/opiskelijoille/opinto-opas/opiskelunvaiheet/suorittaminen/opintojaksonarviointi).

Atjonen, P. 2007. Hyvä, paha arviointi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.

Colliander, M. & Hämäläinen, M. 1998. Koulutus ja sen vaikuttavuus. Opin näytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, liiketalouden ja hallinnon ala, liiketalouden koulutusohjelma.

Esittely. 2009. Tradenomiopiskelijaliitto TROL ry-sivusto. Viitattu 19.8.2009. [Http://www.trol.fi/103](http://www.trol.fi/103).

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino.

Haapala, A. 2002. Tulevaisuusnäkökulma koulun kehittämisessä. Teoksessa Yhä parempi paikka kasvaa ja oppia – punnittua puhetta koulun kehittämisestä. Toim. J. Huusko ja J. Pietarinen. Joensuu: Joensuun yliopistopaino, 18-19.

Halttunen, J. 2007. Jyväskylän ammattikorkeakoulun näkymiä v. 2007. Korkeakoulujen johdon seminaari 14.11.2007. Power Point -esitys. Viitattu 13.10.2009.
[Http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tapahtumakalenteri/2007/11/jkl_liitteet/Halttunen_Jussi_14.11.pdf](http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tapahtumakalenteri/2007/11/jkl_liitteet/Halttunen_Jussi_14.11.pdf).

Harjoittelu1. 2009. Jamkin sivusto. Viitattu 8.10.2009.
[Http://www.jamk.fi/opiskelijoille/opinto-opas/opiskelunvaiheet/suorittaminen/harjoittelu](http://www.jamk.fi/opiskelijoille/opinto-opas/opiskelunvaiheet/suorittaminen/harjoittelu).

Harjoittelu2. 2009. Optima.jamk -sivusto. Viitattu 8.10.
[Https://optima.jamk.fi/learning/id2/bin/user?rand=33997](https://optima.jamk.fi/learning/id2/bin/user?rand=33997).

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15.p. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino.

Historia. 2009. Tradenomiopiskelijaliitto TROL ry-sivusto. Viitattu 19.8.2009.
[Http://www.trol.fi/104](http://www.trol.fi/104).

INTO 2007-2009. N.d. Into-sivusto. Viitattu 10.10.2009.
[Http://into.cou.fi/sivu.asp?page_id=4&luokka_id=3&main=1](http://into.cou.fi/sivu.asp?page_id=4&luokka_id=3&main=1).

Itsenäinen työskentely. 2009. Elukio-sivusto. Viitattu 17.10.2009.
[Http://www.elukio.fi/?sivu=itsenainen_tyoskentely&valikko=Opas%20opiskelun](http://www.elukio.fi/?sivu=itsenainen_tyoskentely&valikko=Opas%20opiskelun).

Jaroma, A. 2008. AMKtutka ammattikorkeakoulujen yhteisenä oppimis- ja kehittämisfoorumina. Viitattu 12.10.2009.
[Http://ojs.seamk.fi/index.php/kever/article/view/79/157](http://ojs.seamk.fi/index.php/kever/article/view/79/157).

Jyväskylä 2009. 2009. Jyväskylä-sivusto. Viitattu 13.10.2009.
[Http://www.jyvaskyla.fi/info/tietoja_jyvaskylasta](http://www.jyvaskyla.fi/info/tietoja_jyvaskylasta).

Karjalainen, A., Alha, K. & Jutila, S. 2003. Anna aikaa ajatella – Suomalaisten yliopisto-opintojen mitoitusjärjestelmä.

Kauppila, R. 2007. Ihmisen tapa oppia. Juva: WS Bookwell.

Korkeakoulujen arviointineuvosto. N.d. KKA-sivusto. Viitattu 14.10.2009.
[Http://www.kka.fi/files/749/MAMK_liiketalous.pdf](http://www.kka.fi/files/749/MAMK_liiketalous.pdf).

Koulutus. 2008. Jyväskylän ammattikorkeakoulu vuosikertomus. Viitattu 21.10.2009. [Http://www.jamk.fi/download/jamk_vuosikertomus08.html](http://www.jamk.fi/download/jamk_vuosikertomus08.html).

Koulutusjärjestelmä. 2009. Opetusministeriön sivusto. Viitattu 28.8.2009. [Http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutusjaerjestelmae/?lang=fi](http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutusjaerjestelmae/?lang=fi).

Koulutuspolitiikka. 2009. Opetusministeriön teemasivut. Viitattu 28.8.2009. [Http://www.minedu.fi](http://www.minedu.fi), koulutuspolitiikka.

Kv-koulutuspolitiikka. 2008. Tamy-sivusto. Viitattu 2.10.2009. [Http://www.tamy.fi/fi/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=62](http://www.tamy.fi/fi/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=62).

L 9.5.2003/351. Ammattikorkeakoululaki. Säädös valtion säädöstietopankki Finlexin sivustolla. Viitattu 1.9.2009. [Http://www.finlex.fi](http://www.finlex.fi), lainsäädäntö, ajantasainen lainsäädäntö.

Laadukkain, vetovoimaisin ja tuloksellisin ammattikorkeakoulu. 2009. MAMK-sivusto. Viitattu 28.8.2009. [Http://www.mikkeliyamk.fi/lyhyesti](http://www.mikkeliyamk.fi/lyhyesti).

Laatukäsikirja. 2009. Korkeakoulujen arviointineuvosto. Viitattu 2.9.2009. [Http://kka.fi/index.phtml?s=1](http://kka.fi/index.phtml?s=1), korkeakoulujen arviointineuvosto, laadunvarmistus, laatukäsikirja.

Lahtonen, S. 2005. Korkeakoulujen vieraskielisen opetuksen seurannan vastausten tarkastelu. Teoksessa Korkeakoulujen vieraskielisen opetuksen arvioinnin seuranta. Toim. S. Lahtonen ja R. Pyykkö. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisu, 24, 26. Viitattu 26.10.2009. [Http://www.kka.fi/index.phtml?C=272&product_id=184&s=81](http://www.kka.fi/index.phtml?C=272&product_id=184&s=81).

Lerkkanen, J. & Virtanen, R. 2005. Opinto-ohjaus elämän eri vaiheissa osallisuuden lisääjänä. Teoksessa Opinto-ohjauksen tarkoitus. Toim. J. Lerkkanen. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino, 35, 37.

Liiketalouden ja hallinnon ala 2009. Jamkin sivusto. Viitattu 8.10.2009. [Http://www.jamk.fi/koulutus/tutkinnot/nuoret/liiketaloudenjahallinnonala](http://www.jamk.fi/koulutus/tutkinnot/nuoret/liiketaloudenjahallinnonala).

Liiketalouden koulutusohjelma. 2009. Mamkin sivusto. Viitattu 8.10.2009. [Http://www.mikkeliyamk.fi/liiketalous_mikkeli_aikuiset](http://www.mikkeliyamk.fi/liiketalous_mikkeli_aikuiset).

Liiketalouden koulutusohjelma, aikuiskoulutus. 2009. Jamkin sivusto. Viitattu 8.10.2009. [Http://www.jamk.fi/koulutus/tutkinnot/aikuiset/liiketaloudenjahallinnonala](http://www.jamk.fi/koulutus/tutkinnot/aikuiset/liiketaloudenjahallinnonala).

Liiketalouden koulutusohjelma, opetussuunnitelma. 2008. JAMKin sivusto. Viitattu 14.10.2009. [Http://www.jamk.fi/download/HBA_Liiketalouden_koulutusohjelma_nuoret_ops_2009_20081117.pdf](http://www.jamk.fi/download/HBA_Liiketalouden_koulutusohjelma_nuoret_ops_2009_20081117.pdf).

Lonka, K. & Paganus, N. 2004. Ongelmalähtöinen oppiminen työelämään valmentajana. Teoksessa Korkeakoulutus, oppiminen ja työelämä – Pedagogisia ja yhteiskunnallisia näkökulmia. Toim. P. Tynjälä, J. Välimaa & M. Murtonen. Juva: WS Bookwell, 241–243.

Markkula, J. 2006. Ammattikorkeakoulu opiskelijan silmin. Tutkimus. Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs. Viitattu 3.10.2009.
[Http://www.samok.fi/images/stories/julkaisut/amk_opiskelijan_silmin.pdf](http://www.samok.fi/images/stories/julkaisut/amk_opiskelijan_silmin.pdf).

Meriläinen, M. 2002. Koulun kehittäminen ja opettajien täydennyskoulutus. Teoksessa Yhä parempi paikka kasvaa ja oppia – punnittua puhetta koulun kehittämisestä. Toim. J. Huusko & J. Pietarinen. Joensuu: Joensuun yliopistopaino, 91.

Mikkeli – Järvi-Suomen sydän. N.d. Mikkeli-sivusto. Viitattu 13.10.2009.
[Http://www.mikkeli.fi/fi/sisalto/03_mikkeli_tieto/01_perustiedot/](http://www.mikkeli.fi/fi/sisalto/03_mikkeli_tieto/01_perustiedot/).

Mikkelin ammattikorkeakoulun pedagoginen strategia 2008-2012. 2008. Ammattikorkeakoulun hallituksen hyväksymä strategia. Viitattu 12.10.2008.
[Http://student.mikkeliyamk.fi/general/Uploads_files/ped_strategia.pdf](http://student.mikkeliyamk.fi/general/Uploads_files/ped_strategia.pdf).

Ohjaus 2009. 2009. Optima.Jamk. Viitattu 8.10.2009.
[Https://optima.jamk.fi/learning/id2/bin/user?rand=8818](https://optima.jamk.fi/learning/id2/bin/user?rand=8818).

Opinto-ohjaus. 2009. Opinto-opas MAMK. Viitattu 12.10.2009.
[Http://opas.mikkeliyamk.fi/opinto-ohjaus](http://opas.mikkeliyamk.fi/opinto-ohjaus).

Opinto-opas 2008–2009. 2008. Mamkin sivusto. Viitattu 8.10.2009.
[Http://www.mikkeliyamk.fi/ulkoiset/digipapers/OPINTO-OPAS2008-2009/](http://www.mikkeliyamk.fi/ulkoiset/digipapers/OPINTO-OPAS2008-2009/).

Opiskelu ja tutkinnot ammattikorkeakouluissa. 2009. Opetusministeriön sivusto. Viitattu 14.10.2009.
[Http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/opiskelu_ja_tutkinnot/?lang=fi](http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/opiskelu_ja_tutkinnot/?lang=fi).

Osaamisperustainen opetussuunnitelma. 2009. Opinto-opas MAMK. Viitattu 12.10.2009. [Http://opas.mikkeliyamk.fi/osaamisperustainen](http://opas.mikkeliyamk.fi/osaamisperustainen).

Osaaminen kilpailukyvyksi. 2009. Jamkin sivusto. Viitattu 28.8.2009.
[Http://www.jamk.fi/tutustu](http://www.jamk.fi/tutustu).

Pasma, J., Koivunen, K., Pihlajamaa, J., Korhonen, A. & Isohanni, I. 2009. Tutkimus- ja kehitystyö opetuksen ohjaajana ammattikorkeakoulussa. Kasvatus 40, 3, 221.

Perustyöharjoittelu. 2008. Mamkin sivusto. Viitattu 8.10.2008.
[Http://www.mikkeliyamk.fi/ulkoiset/opinto-opas2008/www/index3.asp?opinto_jakso=L80E001&laajuus=10](http://www.mikkeliyamk.fi/ulkoiset/opinto-opas2008/www/index3.asp?opinto_jakso=L80E001&laajuus=10).

Poikela, S. 2003. Ongelmaperustainen pedagogiikka ja tutorin osaaminen. Tampere: City-offset.

Rott, G. & Lahti, J. 2006. Bridges between European HE policies and guidance and counselling development. In Guidance services in higher education. Ed. by R. Vuorinen and S. Saukkonen. Jyväskylä: Jyväskylän yliopiston paino, 33–47.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. [Http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/](http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/). Viitattu 1.9.2009.

Salakari, H. 2009. Toiminta ja oppiminen – koulutuksen kehittämisen tulevaisuuden suuntaviivoja ja menetelmiä. Helsinki: Hakapaino.

Salminen, H. 2004. Suomen toimet korkeakoulutuksen laadunvarmistamisessa Bolognan julistuksen johdosta. Hallinnon tutkimus 23,1, 70. Viitattu 2.10.2009. <https://oa.doria.fi/handle/10024/33697/browse-title?startsWith=S>.

Suomen koulutusjärjestelmä. 2009. Diakonia-ammattikorkeakoulun sivusto. Viitattu 26.10.2009. [Http://www.diak.fi/koulutus](http://www.diak.fi/koulutus).

Syventävä työharjoittelu. 2008. Mamkin sivusto. Viitattu 8.10.2009. [Http://www.mikkeliyamk.fi/ulkoiset/opinto-opas2008/www/index3.asp?opinto_jakso=L80E002&laajuus=20](http://www.mikkeliyamk.fi/ulkoiset/opinto-opas2008/www/index3.asp?opinto_jakso=L80E002&laajuus=20).

Tekniikan opetuksen 40-vuotisjuhlat Mikkeliissä. 2004. Mamkin sivusto. Viitattu 28.8.2009. [Http://www.mamk.fi/singlenewsinfo.asp?id=394&menu_id=64&selected=64&companyId=1&show=2](http://www.mamk.fi/singlenewsinfo.asp?id=394&menu_id=64&selected=64&companyId=1&show=2).

Tietoa Amkota-kannasta. 2009. Opetusministeriön sivusto. Viitattu 9.10.2009. [Http://amkota2.csc.fi:8080/portal/page?_pageid=116,41058&_dad=portal&_schema=PORTAL](http://amkota2.csc.fi:8080/portal/page?_pageid=116,41058&_dad=portal&_schema=PORTAL).

Tietoa Opala-järjestelmästä. 2009. Opetusministeriön sivusto. Viitattu 9.10.2009. [Http://amkota2.csc.fi:8080/portal/page?_pageid=116,154422&_dad=portal&_schema=PORTAL](http://amkota2.csc.fi:8080/portal/page?_pageid=116,154422&_dad=portal&_schema=PORTAL).

Tradenomiksi liiketalouden koulutusohjelmasta. 2009. Jamkin sivusto. Viitattu 3.9.2009. [Http://www.jamk.fi/koulutus/tutkinnot/nuoret/liiketaloudenjahallinnonala/liiketalous](http://www.jamk.fi/koulutus/tutkinnot/nuoret/liiketaloudenjahallinnonala/liiketalous).

Tradenomille on monta ammattia avoinna. 2009. Mamkin sivusto. Viitattu 3.9.2009. [Http://www.mikkeliyamk.fi/liiketalous](http://www.mikkeliyamk.fi/liiketalous).

Tutkimus- ja kehitystyö osana ammattikorkeakoulujen tehtävää. 2009. AMK-tutka -sivusto. Viitattu 9.10.2009. [Http://www.amktutka.fi/index.asp](http://www.amktutka.fi/index.asp).

Tynjälä, P. 2004. Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita. 1.- 4.p. Tampere: Tammer-paino.

Tynjälä, P., Välimaa, J. & Murtonen, M. 2004. Korkeakoulutus, oppiminen ja työ-elämä. Juva: WS Bookwell.

Varmola, T. 2009. Internationalisation of Universities of Applied Sciences in Finland. In Across the Borders. Viitattu 2.10.2009.
[Http://www.cimo.fi/dman/Document.phx/~public/Julkaisut+ja+tilastot/english/a-cross-web.pdf](http://www.cimo.fi/dman/Document.phx/~public/Julkaisut+ja+tilastot/english/a-cross-web.pdf).

Visio, missio ja arvot. 2009. Jamkin sivusto. Viitattu 28.8.2009.
[Http://www.jamk.fi/tutustu/esittely/visio](http://www.jamk.fi/tutustu/esittely/visio).

Vuorinen, P. & Valkonen, S. 2005. Ammattikorkeakoulu ja yliopisto yksilöllisten koulutustavoitteiden toteuttajina. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Vuorinen, R. 2005. Opinto-ohjaajista elinaikaisen ohjauksen asiantuntijoiksi. Teoksessa Opinto-ohjauksen tarkoitus. Toim. J. Lerkkanen. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino, 8-10.

Vänskä, K. 2005. Moottoritieltä metsäpoluille. Teoksessa Yhä parempi paikka kasvaa ja oppia – punnittua puhetta koulun kehittämisestä. Toim. J. Huusko & J. Pietarinen. Joensuu: Joensuun yliopistopaino, 30, 33.

Yhtenäinen eurooppalainen korkeakoulutusalue vuoteen 2010 mennessä. 2007. Tekniikan Akateemisten Liitto TEK ry:n sivusto. Viitattu 3.10.2009.
[Http://www.tek.fi/index.php?id=1297](http://www.tek.fi/index.php?id=1297).

Yrittäjä saa sparrausta Jyväskylässä. 2009. Tervetuloa Jyväskylään – Lehti Jyväskylään muuttaville. Viitattu 13.10.2009.
[Http://www3.jkl.fi/asuminen/uusiasukas/images_inc/tervetuloajyvaskylaan.pdf](http://www3.jkl.fi/asuminen/uusiasukas/images_inc/tervetuloajyvaskylaan.pdf).

LIITTEET

Liite 1. Opinnäytetyön toimeksiantosopimus

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

1 (2)

SOPIMUS OPINNÄYTEYHTEISTYÖSTÄ

Sopijaosapuolet

toimeksiantaja	<u>Tradenomiopiskelijaliitto TROL ry</u>
edustaja	<u>Hallituksen puheenjohtaja Ville Kovero</u>
Yhteystiedot (osoite, puhelin, sähköposti)	<u>Ratavartijankatu 2, 00520 HKI, 0407542809, ville.kovero@trol.fi</u>
Jyväskylän ammattikorkeakoulun	
opinnäytetyötä ohjaava(t) opettaja(t)	<u>Anne Eskola</u>
	<u>Rojakatu 35, 40200 Jyväskylä, 040 844 6250</u>
Yhteystiedot (osoite, puhelin, sähköposti)	<u>anne.eskola@jamk.fi</u>
opiskelija(t)	<u>Ansa Hytönen</u>
	<u>Vilppulantie 4 E 13, 43440 Pykkönmäki, 040 410 7005, D4546@jamk.fi</u>
	<u>Maarit Rätty</u>
	<u>Kylmäojantie 10, 40660 Jyväskylä, 050 344 5949, D4678@jamk.fi</u>

Yhteystiedot (osoite, puhelin, sähköposti) _____

Opinnäytetyön aihe

Opiskelija laatii opinnäytetyön aiheesta _____

Tutkimusongelma: Millaisena haastateltavat kokevat tradenomikoulutuksen ja _____

sen vastaavuuden työelämän tarpeisiin? _____

Opinnäytetyön nimi: Kokemuksia tradenomikoulutuksesta _____

Ohjaus

Ammattikorkeakoulu vastaa opinnäytetyön ohjauksesta. Ammattikorkeakoulu ja opettaja eivät ole konsulttivastuussa työstä.

Dokumentointi

Työstä laaditaan Jyväskylän ammattikorkeakoulun opinnäyteohjeen mukainen kirjallinen esitys joka luovutetaan toimeksiantajalle ja ammattikorkeakoulun kirjastoon julkaistavaksi.

Oikeudet

Opinnäytetyön tekijänoikeudet kuuluvat Opiskelijalle. Toimeksiantaja saa rinnakkaisen käyttöoikeuden teokseen sen valmistuttua. Muut mahdolliset teollisoikeudet ja tekijänoikeudet ovat toimeksiantajan omaisuutta.

Keksinnöt

Jos opinnäytetyön tekijä on osallisena keksintöön, joka patentoidaan, mainitaan hänet yhtenä keksijöistä. Mahdollisesta keksintökorvauksesta sovitaan erikseen noudattaen Jyväskylän ammattikorkeakoulun keksintöohjeen linjauksia.

Työsuhte

Mahdollisesta työsuhteesta tai työstä maksettavasta palkkiosta toimeksiantaja ja opinnäytetyön tekijä sopivat erikseen. Opinnäytetyötä tekevät opiskelijat ovat Jyväskylän ammattikorkeakoulun tapaturmavakuutuksen piirissä mikäli heillä ei ole työsuhdetta opinnäytetyön toimeksiantajaan.

Opinnäytetyön julkisuus

Jyväskylän ammattikorkeakoulu noudattaa opetusministeriön suositusta ettei opinnäytetöihin sisällytetä salassa pidettävää aineistoa ja että opinnäytteet ovat julkisia heti, kun ne on hyväksytty. Arvioitavana opinnäytetyöhön ei sisällytetä toimeksiantajan liike- tai ammattisalaisuuksia, vaan ne jätetään työn tausta-aineistoon.

Luottamukselliset tiedot

Toimeksiantaja sitoutuu ohjauksellaan myötävaikuttamaan siihen, että opinnäytetyöhön ei sisällytetä luottamuksellista aineistoa. Toimeksiantajan nimeämälle edustajalle varataan mahdollisuus tutustua opinnäytetyöhön viimeistään kaksikymmentä (20) päivää ennen aiottua tarkastukseen luovuttamista. Toimeksiantajalla on oikeus vaatia muokkauksia opinnäytetyöhön, mikäli julkaiseminen vaarantaa mahdollista Toimeksiantajan patentin hakua tai muuta immateriaalioikeudellista suojaamista tai sisältää Toimeksiantajan luottamuksellisia tietoja. Kieltävä päätös tulee perustella. Opiskelijalla on oikeus saada aineisto, jonka sisällyttämiseen opinnäytetyöhön Toimeksiantaja on antanut kielteisen päätöksen, muokattavaksi yhteistyössä Toimeksiantajan kanssa ja opinnäytetyö jätettäväksi tarkastukseen sen jälkeen kun Toimeksiantajan etuja haittaavat kohdat on poistettu. Mikäli Toimeksiantaja ei edellä mainittuna määräaikana vaadi muutoksia opinnäytetyöhön, on opiskelijalla oikeus jättää opinnäytetyö sellaisenaan tarkastukseen.

Opinnäytetyön esitys

Opinnäytetyön esitys on aina julkinen. Työn teettäjä ja tekijä määrittävät yhdessä esityksen sisällön siten, että esitys ei loukkaa salassapitosopimusta.

Salassapito

Ohjaava opettaja ja opinnäytetyön tekijä ovat velvolliset pitämään luottamuksellisina ja salassa kaikki toimeksiantajan liike- ja ammattisalaisuudet. Mikäli toimeksiantaja sitä vaatii, tehdään opinnäytetyötä koskeva erillinen salassapitosopimus.

Vastuut

Sopijaosapuolet ovat vastuussa toisilleen sopimusrikkomuksen aiheuttamista vahingoista. Vastuun ulkopuolelle on rajattu välilliset vahingot. Vastuun syntyminen edellyttää tahallaan tai törkeällä huolimattomuudella aiheutettua sopimusrikkomusta.

Tätä sopimusta on laadittu kolme (3) samasanaista kappaletta, yksi (1) kullekin sopimuksen osapuolelle. Sopimus astuu voimaan allekirjoitushetkellä.

Julkaisu

Opinnäytetyön ja sen tiivistelmän saa julkaista myös elektronisesti.

Kyllä ☒ Ei ☐ Toimeksiantaja pidättää oikeuden päättää elektronisesta julkaisemisesta myöhemmin ☐

Paikka ja aika

Helsinki 2. 11. 2009

Allekirjoitukset

Toimeksiantajan edustaja

Ohjaava opettaja

Opinnäytetyön tekijä

Ohjaava opettaja

Opinnäytetyön tekijä

Liite 2. Teemarunko

TEEMARUNKO

1. Pohjatiedot

- Ikä
- valmistumisvuosi, suuntautumisvaihtoehto, aiempi koulutus/kurssit
- työkokemus
- ammatti, työtehtävät, toimenkuva.

2. Mielenpitoet koulutuksesta

- mikä sai sinut hakeutumaan ammattikorkeakouluun
- mitä odotit koulutukselta ja täyttyikö odotukset
- saitko riittävästi ohjausta opintojen alkuvaiheessa
- toimiko ohjaus ensimmäisen vuoden jälkeen
 - hops
 - opinnäytetyö
- tiesitkö koulutukseen tullessasi eri suuntautumisvaihtoehtoista ja oliko itselläsi selkeä kuva, mikä on päämääräsi vai muokkautuiko päämäärä opintojen kuluessa
- suorititko opintojaksoja eri suuntautumisvaihtoehtoista ja jos, niin erosivatko opintojaksojen vaativuudet keskenään
- mitä mieltä olet opintojaksotarjonnasta
- mielipide opintojaksojen vaativuudesta suhteessa opintopisteisiin
- mielipiteesi vieraskielisistä opintojaksoista (ei kieliopinnot)
- suorititko opintojaksoja vain opintopisteitä saadaksesi vai olivatko kaikki suorittamasi opintojaksot mielestäsi tarpeellisia
- oliko opetus mielestäsi käytännönläheistä vai teoreettista
- mielipiteesi käytetyistä opetusmenetelmistä ja opetuksen tasosta (itseopiskelu, virtuaalikurssit, kontaktiopetus, pbl)
- mielipiteesi opiskelijan vaikutusmahdollisuuksista koulutuksen kehittämiseen koulutuksen aikana
- saitko mielestäsi riittävästi palautetta töistäsi

- mielipiteesi opintojaksojen arviointiperusteista
 - vaikuttaako ”pärstäkerroin”
- mielipiteesi työharjoittelusta ja harjoittelun ohjauksesta
- mielipide harjoittelun ajankohdasta ja pituudesta
- kävitkö töissä opiskelujen ohessa ja jos, niin vaikuttiko se valmistumis-
aikatauluun ja minkä avulla jaksot
- opinnäytetyö ja sen ohjaus
- oletko mielestäsi oikealla alalla
- piditkö kouluruoasta.

3. Työllistyminen

- oletko koulutusta vastaavassa työssä
- oliko työpaikka jo tiedossa, kun valmistuit
- poikiko työharjoittelu töitä vai miten työllistyt
 - miksi juuri sinut valittiin
- jouduitko esittämään missään vaiheessa koulutodistusta työpaikkaa
hakiessasi
 - oliko arvosanoilla merkitystä
- onko työssä ollessasi tullut esiin koulutuksen kehittämistarpeita, olisiko
esimerkiksi joitain kursseja voinut jättää pois tai toisaalta opintoja sy-
ventää
- oletko voinut tuoda työhösi uusia näkökulmia koulutuksen ansiosta
- oletko edennyt urallasi
- mikäli rekrytoit työntekijää, mitä ominaisuuksia tässä arvostat
- tarvitsetko työssäsi kielitaitoa.

Vapaa sana

Lopuksi vastaajalle annetaan mahdollisuus vapaaseen sanaan, jossa hän saa tuoda julki haluamiaan tärkeäksi kokemiaan seikkoja.

18/2002

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖLAUSUNTO

Liiketoiminta ja palvelut
Liiketalouden koulutusohjelma

13.11.2009

Ansa Hytönen
Maarit Rätty

KOKEMUKSIA TRADENOMIKOULUTUKSESTA

Ansa Hytösen ja Maarit Rätty opinnäytetyö käsittelee kokemuksia tradenomikoulutuksesta. Opinnäytetyön toimeksiantajana on Tradenomiopiskelijaliitto TROL ry. Työssä tarkastellaan kahdesta eri ammattikorkeakoulusta (JAMK ja MAMK) valmistuneiden tradenomioiden mielipiteitä koulutuksesta ja sen antamasta pohjasta ammatissa toimimiseen. Tutkimuksen tarkoituksena on saada tietoa koulutuksen kehittämistarpeista opiskelijoiden ja työelämän kannalta. Työn aihetta voidaan pitää ajankohtaisena korkeakoulutuksen laadullisen kehittämisen trendien näkökulmasta – etenkin kun aiemmista vastaavan kaltaisista tutkimuksista on jo ehtinyt kulua aikaa. Näin työn tuloksista voidaan myös katsoa olevan hyötyä työn toimeksiantajan kannalta sekä tradenomikoulutuksen kehittämistyössä yleisestikin.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivista tutkimusotetta käyttäen teemahaastattelujen avulla. Tutkimusmenetelmän avulla pyrittiin saamaan esiin uusia näkökantoja koulutuksesta. Tutkimus on rajattu siten, että siinä käsitellään taloushallinnon opintoja ja koulutuksen onnistumista tarkastellaan nimenomaan työelämävastaavuuden näkökulmasta. Ongelmanasettelu ja rajaus sinänsä ovat onnistuneita, aineiston keruussa ja tulosten raportoinnissa yhteys tutkimusongelman ilmaisemaan näkökulmaan ei kuitenkaan kaikilta osilta tule riittävän kohdennetusti näkyviin. Työn tekijät ovat fokuksineet lähdemateriaalin onnistuneesti oman tutkimuksensa ja aineistonsa lähtökohdista käsin. Lisäksi käytetty lähdemateriaali on sekä hyvälaatuista että monipuolista ja lähdemateriaalin laajuus on riittävä.

Haastateltujen opiskelijoiden määrä (12) ei ole suuri, mutta työssä on kuitenkin pyritty tarkastelemaan tuloksia kriittisyyttä noudattaen ja todettu aineiston saturoituneen, joten tältä osin työn teknisen toteutuksen voidaan katsoa olevan riittävällä tasolla. Myös työn raportointitavalla on pyritty parantamaan todennettavuutta siten, että litterointien tuloksia on liitetty mukaan ja tutkimusprosessi on pyritty raportoimaan tarvittavan yksityiskohtaisesti. Tutkimusprosessin käytännön hoitaminen ansaitsee erityistä kiitosta.

Aineistosta on osattu tehdä relevantteja johtopäätöksiä ja näin ollen työn tuloksena voidaan todeta, että haastatellut tradenomit ovat yleisesti ottaen koulutukseen tyytyväisiä. Kehitettäviksi osa-alueiksi haastattelujen pohjalta nousivat ohjaus, opintojaksot, opetus, koulutus ja työelämä sekä opiskelijoiden vaikutusmahdollisuudet. Ohjausta ja vaikutusmahdollisuuksia kaivattiin määrällisesti lisää. Opintojaksojen tarjontaan oltiin kaiken kaikkiaan tyytyväisiä, mutta ajoituksiin kaivattaisiin parannusta. Opettajien asiantuntijuutta pidetään erittäin hyvänä, opetustapa ja -menetelmät saattoivat olla kehittämisen tarpeessa. Koulutukseen toivottiin lisää käytännölläisyyttä ja työelämävastaavuutta. Työn tulokset vastaavat tutkimukselle asetettuja tavoitteita ja niillä voidaan nähdä hyödynnettävyyssarvoa koulutuksen kehittämisessä.

Työn rakenne on looginen ja vastaa hyvin käytettyä tutkimusmenetelmää. Tulosten esitystapa on havainnollinen ja selkeä. Työ on helppolukuinen, sujuvasti kirjoitettu ja kieliasultaan hyvä. Yleensäkin työn raportointi ja tekninen toteutus vastaavat ammattikorkeakoulujen opinnäytetöille asetettuja tavoitteita.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella ehdotan työn arvosanaksi kiitettävä 4.

Anne Eskola
yliopettaja

Jyväskylän
ammattikorkeakoulu
Liiketalous
Jyväskylä University of
Applied Sciences
School of Business

Postiosoite/Address
Rajakatu 35
FI-40200 Jyväskylä
FINLAND

Puhelin/Tel.
(014) 444 6800
+358 14 444 6800

Faksi/Fax
(014) 444 6801
+358 14 444 6801

E-mail
lita@jypoly.fi
Internet
www.jypoly.fi

Y-tunnus 1006550-2

18/2009

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU

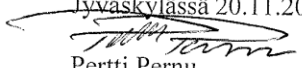
20.11.2009

LAUSUNTO

Työn nimi	Kokemuksia tradenomikoulutuksesta
Tekijä(t)	Ansa Hytönen Maarit Rätty
Koulutusohjelma 2. lukija	Liiketalouden monivalintainen koulutusohjelma (HBA) Pertti Pernu
Tutkimuksen tavoite	Tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella kahdesta eri ammattikorkeakoulusta valmistuneiden tradenomien mielipiteitä koulutuksesta ja sen antamasta pohjasta ammatissa toimimiseen. Lisäksi (4) ”kuinka kaksi ammattikorkeakoulua on onnistunut ammattikorkeakoululaissa säädettyistä tehtävissä haastateltujen, jo valmistuneiden opiskelijoiden mielestä”. ”Millaisena haastateltavat kokevat tradenomikoulutuksen ja sen vastaavuuden työelämän tarpeisiin?” nimettiin tutkimusongelmaksi. Asiakaskyselyt ovat laadunvarmistuksen näkökulmasta merkittävin tapa kehittää toimintaa. Säännöllisin väliajoin toteutettavat kvantitatiivisiin ja kvalitatiivisiin aineistoihin perustuvat tutkimukset puoltavat olemassaoloaan. Näkökulma on nimetty (4) ja rajaukset kirjattu (5).
Teoreettinen viitekehys	Viitekehyksessä kuvataan nykyinen ammattikorkeakoulujärjestelmä (luku 2) sekä kahden ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelman periaatteita ja pedagogisia valintoja. Arvioin viitekehysten tasolle kiitettävä (4).
Aineisto	Laadullisen aineiston käsittely on vaativaa. ”Aineistossa pysyttelemine, ennakkokäsitysten ja teorioiden poissulkeminen ja systemaattisuus vaativat tutkijalta itsekuria”, lainaus sivulta 22. Kvalitatiivinen tutkimus on perusteltu. Laadukkaan opetuksen ja ohjauksen tuottamiseksi täytyy kerätä myös kvalitatiivista palauteaineistoa. Tässä aineistossa ei ole lainkaan käsitelty ammattikorkeakoulujen lain mukaista toista perustehtävää eli tutkimus- ja kehitystehtävää (sivu 4). Ehkäpä se ei ole näkynyt millään tavalla haastatelluille eikä tutkimuksen tekijöille. Tasoltaan aineiston käsittely on hyvä (3).
Johtopäätökset	Kirjoittajat ovat pystyneet nostamaan aineistosta (58-) kehityskohteita, jotka ovat järkeviä. Tasoltaan johtopäätökset ja kehittämisehdotukset ovat tasoa 4.
Yhteenveto	Työ on laajuudeltaan parityöksi riittävä. Työstä on löydetävissä punainen lanka tutkimusongelmasta, teoreettiseen viitekehykseen, aineistoon ja johtopäätöksiin. Tutkijat pystyivät kiteyttämään keskeiset kehittämiskohteet. Miten ne nostettiin aineistosta? Laadullisen aineiston käsittely vaatii erittäin tarkan kuvauksen aina aineiston keräämisestä johtopäätösten puristamiseen. Työn vahvuus on perusteellinen ote ja selvä halu tehdä vahva opinnäytetyö. Raportointi on mallikasta ja teksti helposti luettavaa. Korkeimpaan arvosanaan olisi vaadittu tanakampaa laadullisen aineiston käsittelyä ja aineistokritiikkiä.

Arvosana: Kiitettävä (4)

Jyväskylässä 20.11.2009

 Pertti Pernu

OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI

Työelämän ohjaaja

YHTEYSTIEDOT

Opinnäytetyön nimi	
Kokemuksia tradenomikoulutuksesta	
Koulutusala ja koulutusohjelma	
Liiketalouden ja hallinnon ala, liiketalouden koulutusohjelma	
Opinnäytetyön tekijä/tekijät	Ryhmätunnus
1. Ansa Hytönen	HBA6SA
2. Maarit Rätty	HBA6SB
Yhteystiedot (osoite, puhelin, sähköposti)	
Opinnäytetyön toimeksiantaja	Yhteystiedot
Tradenomiopiskelijaliitto TROL ry	Ratavartijankatu 2 B 00520 Helsinki
Opinnäytetyön työelämän ohjaaja	Yhteystiedot

ARVIOINTI

Aiheen valinta

Aiheen valinta oli meidän kannaltamme hyvä, koska saamme näin konkreettista tietoa siitä mitä valmistuneet ovat koulutuksestaan mieltä ja kuinka hyvin se on palvellut heidän työllistymistään.

Tietoperusta

Työn tietoperusta oli tähän työhön tarpeeksi laaja ja se antaa asiaan perehtymättömällekin riittävät tiedot.

Toteutus

Kvalitatiivinen tutkimus on "ainoa oikea" tapa selvittää näitä asioita joita työ selvitti / tutki. Haastatteluilla saadaan kokemusperäistä tietoa paremmin esille, mikä on tärkeää arvioitaessa esim. koulutuksen laatua ja sen antamia valmiuksia työelämään.

Tulosten analysointi ja pohdinta

Pohdinnassa nousseet kehitysideat olivat varsin hyviä ja sellaisia joita kannattaa tutkia enemmän. Koulutuksen pitäisi antaa mahdollisimman hyvät valmiudet työelämään ja tästä syystä esim. esitettyjä TET-jaksoja olisi hyvä miettiä. Tässäkin kuitenkin törmätään siihen, että eri ammattikorkeakoulut toimivat eri tavalla ja osassa työskentely on jo valmiiksi käytännönläheisenpää kuin toisissa. Kuitenkin erittäin hyviä huomioita.

Raportointi

Raportointi sujui tekijöiltä erittäin hyvin.

Allekirjoitus ja nimen selvennys

Päiväys

31/12 2009

Ville Kovero